

Open your mind. LUT.

Lappeenranta University of Technology

LUT School of Business and Management

A130A3000 Kauppatieteiden kandidaatintutkielma

Kandidaatintutkielma

Talousjohtaminen

IFRS 17:n käyttöönoton vaikutukset vakuutusyhtiöiden näkökulmasta

The effects of the implementation of IFRS 17 from insurance companies point of view

10.12.2017

Tekijä: Emmi Lepistö

Ohjaaja: Kati Pajunen

TIIVISTELMÄ

Tekijä: Emmi Lepistö

Tutkielman nimi: IFRS 17:n käyttöönoton vaikutukset vakuutusyhtiöiden näkökulmasta

Akateeminen yksikkö: LUT School of Business and Management

Koulutusohjelma: Talousjohtaminen

Ohjaaja: Kati Pajunen

Asiasanat: IFRS 17 –standardi, vakuutus sopimukset, standardiuudistus, vakuutusyhtiöt

IFRS 17 –standardi julkaistiin pitkän kehittelyprosessin jälkeen vuoden 2017 keväällä. Standardi tulee korvaamaan IFRS 4 –standardin, joka oli alunperinkin tarkoitettu vain väliaikaiseksi standardiksi. IFRS 17 tulee koskettamaan samoja vakuutus sopimuksia kuin IFRS 4. Standardiuudistus tuo vakuutus sopimusten kirjauskäytäntöihin kauan toivottua yhtenäisyyttä ja sen oletetaan myös parantavan yritysten vertailtavuutta. Standardi otetaan käyttöön vuodesta 2021 alkaen, mikä antaa yrityksille aikaa mukauttaa omat prosessit, järjestelmät ja organisaation rakenteet standardiuudistuksen käyttöönottoa varten. Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää millaisia vaikutuksia standardin käyttöönotolla oletetaan olevan vakuutusyhtiöiden kannalta. Vaikutuksia tullaan tarkastelemaan hyötyjen ja haittojen kautta.

Tutkimus on laadullinen tutkimus ja sen aineisto koostuu kommenttikirjeistä, joita eri tahot ovat antaneet standardiluonnosta koskien. Nämä kirjeet rajattiin vain vakuutusyhtiöiden antamiin kommentteihin, jolloin kommenttikirjeitä jäi 38. Vakuutusyhtiöt olettavat standardiuudistuksen tuomien vaikutusten olevan enemmänkin negatiivisia kuin positiivisia. Standardin tuomat positiiviset vaikutukset jäivät kirjeissä taka-alalle. Keskeisin hyöty koettiin olevan käytäntöjen yhtenäistyminen. Suurimpina haasteina taas koettiin olevan standardin tuomat suuret kustannukset, sen monimutkaisuus sekä epärelevantin tiedon tuottaminen.

ABSTRACT

Author: Emmi Lepistö

Title: The effects of the implementation of IFRS 17 from insurance companies point of view

Faculty: LUT School of Business and Management

Bachelor's program: Financial management

Supervisor: Kati Pajunen

Keywords: IFRS 17 –standard, insurance contracts, standard reform, insurance company

IFRS 17 –standard was published after a long development process in the spring of 2017. Standard will replace IFRS 4 –standard, which was designed to be an interim standard in the first place. IFRS 17 will apply to the same insurance contracts as IFRS 4. The new standard will bring much awaited cohesion to accounting practices. It is also expected that the new standard will improve the comparison of companies. Standard will be effective from the beginning of 2021. The object of this study was to find out what kind of effects the implementation of the standard will cause to companies from insurance companies point of view. The effects were analysed through possible advantages and problems of the standard reform.

The study was made by using the qualitative research method. The data of the study consists of the comment letters sent as the response of the exposure draft. These letters were cropped to contain only the letters issued by insurance companies, which left 38 letters. Insurance companies expect the effects of the standard to be more negative than positive. The positive effects of the standard remained in the background in the comment letters. The most important positive effects is the cohesion of practices. The biggest challenges are significant costs, added complexity and irrelevant information.

Sisällysluettelo

1. JOHDANTO	1
1.1 Teoreettinen viitekehys ja aiemmin tehdyt tutkimukset	1
1.1.1 Vakuutus sopimukset	2
1.1.2 Aiemmat tutkimukset.....	3
1.2 Tutkielman tavoite, tutkimusongelma, tutkimuskysymykset ja aiheen rajaus	4
1.2.1 Aiheen rajaus ja aineisto	5
1.3 Tutkielman rakenne	5
2. KANSAINVÄLISET TILINPÄÄTÖSSTANDARDIT	6
2.1 IFRS -säätö	6
2.2 Standardien kehittäminen ja käyttöönotto	8
2.2.1 Standardien kehittäminen	8
2.2.2 Standardien käyttöönotto	9
2.3 IFRS 4.....	10
3. IFRS 17 VAKUUTUSSOPIMUKSET	12
3.1 Standardi pääpiirteittäin	13
3.1.1 Määritelmä ja soveltamisala	15
3.1.2 Vakuutus sopimuksen komponenttien erottaminen	16
3.1.3 Mallit.....	16
3.1.4 Jälleenvakuutus sopimukset	19
3.1.5 Siirtyminen standardiin	20
3.1.6 Esittäminen tuloslaskelmassa ja tilinpäätöksessä esitettävät tiedot	20
3.2 Hyödyt.....	22
3.3 Haasteet	23
4. KOMMENTTIKIRJEIDEN ANALYYSI	25
4.1 Tutkimuksen aineiston kuvailua	25
4.2 Standardiuudistuksen vaikutukset	26
4.2.1 Hyödyt.....	26
4.2.2 Haasteet.....	28
5. YHTEENVETO JA LOPPUPÄÄTÖKSET	34
5.1 Tutkimuskysymyksiin vastaaminen.....	34
5.2 Tutkimuksen rajoitukset ja jatkotutkimus	35
LÄHDELUETTELO	37
LIITTEET	43

KUVIOLUETTELO

Kuvio 1. Teoreettinen viitekehys

Kuvio 2. IFRS 17 –standardin pääkohdat (EY 2017)

Kuvio 3. Building blocks approach (BBA) (EY 2017)

Kuvio 4. Premium allocation approach (PAA) (EY 2017)

Kuvio 5. Parannukset pitkäaikaisissa vakuutus sopimuksissa (IFRS 2017f)

TAULUKKOLUETTELO

Taulukko 1. Muutokset IFRS 4:stä (IFRS 2017f)

Taulukko 2. Tietojen esittäminen taseessa (KPMG 2017a)

Taulukko 3. Kommenttikirjeistä poimitut hyödyt

Taulukko 4. Kommenttikirjeistä poimitut haasteet

LYHENNELUETTELO

BBA	Buildin Blocks Approach
CSM	Contractual Service Margin
EU	Euroopan Unioni
FASB	Financial Accounting Standards Board
FSB	Financial Stability Board
GM	General model
GMM	General measurement model
IASC	International Accounting Standards Committee
IASB	International Accounting Standards Board
IFAC	International Federation of Accountants
IFRS	International Financial Reporting Standards
IMA	Institute of Management Accountants
PAA	Premium Allocation Approach
TRG	Transition Resource Group
USA	United States of America
US GAAP	United States Generally Accepted Accounting Principles

1. JOHDANTO

Tutkimuksen aiheena on uusi IFRS 17 -standardi. Standardi käsittelee vakuutus sopimuksia ja se pyrkii yhtenäistämään niiden kirjauskäytäntöjä. Uusi standardi astuu voimaan 1.1.2021 mutta yritykset voivat ottaa sen käyttöön jo aikaisemmin. (IFRS 2017e) Tutkimuksessa on tarkoitus tarkastella sitä, miten standardi tulee oletettavasti vaikuttamaan yrityksiin. Vaikutuksia tullaan tarkastelemaan vakuutusyhtiöiden näkökulmasta, sillä uudistus tulee eniten vaikuttamaan niiden toimintaan.

IFRS 17 on viimeisin niin sanotuista big-four standardeista, joita ovat myyntituotot, rahoitusinstrumentit, vuokrat ja vakuutukset. Standardia on työstetty jo 20 vuoden ajan. IFRS 17 on IFRS 4 –standardin toinen vaihe. (IFRS 2017d)

Uusi standardi yhtenäistää yritysten käytäntöjä vakuutus sopimusten kirjauksessa. Tähän mennessä vakuutus sopimusten kirjauksesta on ollut vallalla lukuisia eri käytäntöjä, ja yritysten kirjaukset ovat vaihdelleet eri juridisten alueiden mukaan. Tämän vuoksi jollain alueilla muutokset tulevat olemaan mittavampia uuden standardin tullessa voimaan (IFRS 2017e) Muutoksia tullaan näkemään raportoinnissa, verolainsäädännössä, riskeissä, tuotteiden suunnittelussa ja päätöksenteossa. Standardin vaikutukset tulevat olemaan mittavat. (Muller 2017)

1.1 Teoreettinen viitekehys ja aiemmin tehdyt tutkimukset

Tutkimuksen viitekehys perustuu kansainvälisten tilinpäätösstandardien kokonaisuuteen. Kansainväliset tilinpäätösstandardit (IFRS) perustettiin vuonna 1973 nimellä IAS tarkoituksena luoda yleinen maailmanlaajuinen taloudellisen raportoinnin kieli. Vuonna 2015 kansainväliset tilinpäätösstandardit olivat käytössä jo yli 120 maassa. (Martin & Libor 2015, 156-159) Uusin IFRS standardi käsittelee vakuutus sopimuksia, ja niiden kirjaamista tilinpäätökseen. Tutkimuksessa keskitytään tarkastelemaan IFRS 17 -standardia ja sen tuomia hyötyjä ja haittoja vakuutusyhtiöiden näkökulmasta.

Kuvio 1. Teoreettinen viitekehys

Kuvion 1 teoreettisesta viitekehuksesta nähdään, että tutkimuksen teoria pohjautuu laajempaan kansainvälisten tilinpäätösstandardien kokonaisuuteen. Tästä kokonaisuudesta tarkastellaan vakuutus sopimuksia käsittelevää IFRS 17 -standardia. Standardia tutkitaan vakuutusyhtiöiden näkökulmasta tutkimalla oletettuja hyötyjä ja haasteita.

1.1.1 Vakuutus sopimukset

Vakuutus sopimukset voivat olla monimutkaisia paketteja keskenään riippuvaisia oikeuksia ja velvoitteita. Niissä yhdistyy elementtejä rahoitusinstrumenteista ja palvelu sopimuksista. Tämän seurauksena vakuutus sopimukset voivat tarjota niiden tarjoajalle erilaisia tulon lähteitä. (KPMG 2017a)

Vakuutettu on henkilö, joka on henkilövakuutuksen kohteena tai jonka hyväksi on tehty vahinkovakuutus. Vakuutuksenantaja on taas taho, joka myöntää vakuutuksia, kuten vakuutusyhtiö. (Lakitietopankki 2017) Suomessa lakisääteisten vakuutusten sisältö ja niihin liittyvät menettelytavat määritellään vakuutusalan ohjeistuksessa ja lainsäädännössä. Vakuutukset, jotka perustuvat vapaaehtoisuuteen on määritelty vakuutus sopimuslaissa. (Finanssivalvonta 2017a)

Vakuutus sopimuksissa on määritelty vakuutettu henkilö tai ryhmä ja se koostuu vakuutus kirjasta ja vakuutusehdoista. Vakuutusehdot muodostavat sopimuksen perusosan, sillä niiden avulla määritellään sopimuksen voimassaoloaika sekä mitä se korvaa tai ei korvaa. (Lakitietopankki 2017) Vakuutus sopimukseen liittyy aina vakuutus riski. Vahinko- ja henkivakuutukset ovat vakuutus sopimusten pääajit. Niitä voi tarjota vakuutus yhtiöiden lisäksi liike- tai muu toimintaa harjoittavat yhteisöt. (Haaramo, Palmuaro & Peill 2017).

Vakuutus yhtiöiden ja niiden sidosryhmien puolelta on nostettu tarve vakuutus sopimusten tilinpäätöskäsittelyn yhdenmukaistamiselle. IFRS 4 luotiin väliaikaiseksi standardiksi vastaamaan yhdenmukaistamisen tarpeeseen. (Kosi & Reither 2014) Uudessa IFRS 17 – standardissa vakuutus sopimus on määritelty samoin kuin IFRS 4:ssä. Vakuutus sopimus määritellään merkittävän vakuutus riskin läsnäololla. Riski siirtyy vakuutus sopimuksen myötä vakuutetulta henkilöltä vakuuttajaan. (IFRS 2017f)

1.1.2 Aiemmat tutkimukset

Uudesta IFRS 17 -standardista ei vielä tässä vaiheessa löydy paljon tutkimusta. Standardi julkaistiin vasta tämän vuoden toukokuun puolella välissä, mikä selittänee tutkimuksen vähyyden (IFRS 2017e). Nguyen (2011) on tarkastellut vakuutus sopimus standardin kehittämis prosessia sen ensimmäisessä vaiheessa IFRS 4:nä. Standardi koettiin hänen mukaansa jo sen luomisvaiheessa olevan kehittämisen tarpeessa.

Kosi ja Reither (2014) ovat tutkineet teoksessaan Determinants of Corporate Participation in the IFRS 4 (Insurance Contracts) Replacement Process yritysten osallistumista IFRS 4 standardin kehittämis prosessissa. Heidän mukaansa yritykset, joiden toimintaan standardi tulee eniten vaikuttamaan ovat todennäköisesti aktiivisemmin mukana kehitys prosessissa. Myös yritykset, joiden omistajuus on hajanainen, tulevat ottamaan aktiivisesti osaa prosessiin.

Aiemmista IFRS- standardeista ja niiden implementoinnista löytyy runsaasti tutkimusta. Dholakia (2013) on tutkinut IFRS- standardiston käyttöönoton vaikutuksia tutkimalla käyttöönoton materiaalisia vaikutuksia yritysten taloudelliseen asemaan. Käyttöönottoa on tutkittu myös tarkastelemalla taloudellisen tiedon laadun muutoksia (Iatridis 2010).

Georgiou (2010) on taas tutkinut IASB:n standardien asettamisprosessia. Langmead, Phillips-Wren, Soroosh, Zhu ja Kelly (2011) ovat luoneet työkalun, jonka avulla yritykset voivat arvioida IFRS implementointiaan ja kehittää omia käyttöönoton instrumentteja.

Vaikka aikaisemmista standardeista ja niiden käyttöönotosta löytyy paljon aikaisempaa tutkimusta, itse IFRS 17 -standardista ei sitä vielä ole ehditty tehdä. Myös IFRS 17 edeltäjästä IFRS 4:stä löytyy melkoisesti tutkimusta. Uusimman standardin vaikutuksia ei kuitenkaan ole vielä tutkittu.

1.2 Tutkielman tavoite, tutkimusongelma, tutkimuskysymykset ja aiheen rajaus

Tutkimuksen tavoitteena on tutkia uuden IFRS 17 -standardin vaikutuksia yrityksille vakuutusyhtiöiden näkökulmasta. Tarkoituksena on tarkastella uuden standardin tuomia hyötyjä ja haittoja ja sitä, miten yritysten tulee varautua standardimuutokseen. Tutkimuksessa tullaan tarkastelemaan sitä, miten uudistuksen oletetaan tulevan vaikuttamaan yritysten toimintoihin sekä tilinpäätöstietoihin vakuutusyritysten näkökulmasta.

Tutkimus on luonteeltaan kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Laadullinen tutkimus on tutkimusmenetelmä, jonka kautta pyritään kokonaisvaltaisesti ymmärtämään tutkittavan kohteen laatua, ominaisuuksia ja luonnetta (Jyväskylän yliopisto 2015). Analyysimenetelmänäni käytän sisällönanalyysia. Sisällönanalyysissä pyritään analysoimaan aineistoa objektiivisesti ja systemaattisesti. Tarkoituksena on saada kuvaus tutkittavasta ilmiöstä tiivistetyssä ja yleisessä muodossa. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 105)

Työni tutkimusongelma syntyy aukosta IFRS -standardien tutkimuksessa. Uutta IFRS 17 -standardia ei ole vielä ehditty paljon tutkia. Standardin tuomia vaikutuksia vakuutusyhtiöihin, joiden toimintaan standardi tulee eniten vaikuttamaan, ei ole myöskään vielä tutkittu. Tästä muodostuukin työni tutkimusongelma.

Tutkimus on jaettu yhteen päätutkimuskysymykseen sekä kahteen alatutkimuskysymykseen. Alatutkimuskysymysten kautta tutkitaan ja selitetään päätutkimuskysymys. Päätutkimuskysymys on johdettu tutkimusongelmasta ja se on

”Millaisia vaikutuksia IFRS 17 –standardin käyttöönotolla oletetaan olevan vakuutusyrityksille vakuutusyhtiöiden näkökulmasta tarkasteltuna?”

Alatutkimuskysymyksinä ovat

”Mitä hyötyjä standardin käyttöönotosta voidaan olettaa seuraavan vakuutusyrityksille vakuutusyhtiöiden näkökulmasta tarkasteltuna?” ja

”Millaisia haasteita standardin käyttöönotosta on oletettava seuraavan vakuutusyhtiöiden näkökulmasta tarkasteltuna?”

1.2.1 Aiheen rajaus ja aineisto

Aineistonani on sekundaariaineisto, joka koostuu niin yksityishenkilöiden kuin yritystenkin laatimista kommenttikirjeistä. Tarkoituksena on rajata aineistoa vain vakuutusyhtiöiden laatimiin kommenttikirjeisiin. Kommenttikirjeet ovat vapaasti nähtävissä IFRS:n (International Financial Reporting Standards) sivuilla. Kirjeissä kommentoidaan uutta IFRS 17 –standardia. Osa kirjeistä on vapaamuotoisia, kun taas osassa on vastattu ennalta määriteltuihin kysymyksiin standardista.

1.3 Tutkielman rakenne

Tutkielma alkaa johdantokappaleella, jossa esitellään työn tavoitetta. Johdannossa käydään myös läpi tutkimuskysymykset, teoreettinen viitekehys ja aiemmat tutkimukset sekä tutkimuksen rajaus. Kappale toimii johdantona aiheeseen

Työn toisessa ja kolmannessa osiossa käydään läpi tutkimuksen teoriaa. Alkuun tarkastellaan standardeja ja IFRS -säätöä ylipäättänsä ja avataan IFRS 4 –standardia. Kolmannessa kappaleessa tutkitaan IFRS 17 –standardia tarkemmin. Työn neljännessä osiossa analysoidaan tutkimuksen aineistoa ja vastataan tutkimuskysymykseen. Viimeisessä osiossa kootaan tutkimuksen johtopäätökset yhteen ja pohditaan jatkotutkimusmahdollisuuksia.

2. KANSAINVÄLISET TILINPÄÄTÖSSTANDARDIT

Perinteisesti yksittäiset maat ovat luoneet omat kirjanpidolliset järjestelmänsä. Tämä on johtanut kansainvälisten yritysten kohdalla hyvin laajaan kirjoon kirjanpidossa. Tilinpäätökset, jotka on laadittu soveltaen eri maiden kirjanpitosääntelyä, eivät ole vertailtavissa keskenään. Tämä aiheuttaa ongelmia tilinpäätöstä hyödyntäville sidosryhmille. IFRS -standardien kehittämisen tarkoituksena oli luoda yksi kansainvälisesti tunnustettu tilinpäätösnormisto. (Hines 2007) US GAAP dominoi vuosikautia kansainvälistä taloudellista raportointia, mutta tämä muuttui kun IASB ryhtyi kehittämään uutta standardistoa (Rusnak 2009).

IFRS-säätiö on voittoa tavoittelematon järjestö, jonka missiona on luoda laadukkaita kansainvälisiä standardeja, jotka edistävät läpinäkyvyyttä, vastuullisuutta ja tehokkuutta rahoitusmarkkinoilla ympäri maailmaa. IFRS-standardeja vaaditaan käytettävän yli 125:ssä hallintoalueessa. (IFRS 2017a) Näiden hallintoalueiden ulkopuolella yritykset saattavat soveltaa standardeja vapaaehtoisesti. Luonteenomaista IFRS-sääntelylle on, että sitä kehitellään jatkuvasti. Tämä jatkuva uudistaminen aiheuttaa haasteita IFRS-standardeja soveltaville yrityksille ja sen sidosryhmille. (Haaramo et. Al. 2017)

2.1 IFRS -säätiö

Vuonna 1973 perustettiin International Accounting Standards Committee (IASC), joka alkoi julkaista IAS -standardeja. IASC:n perusti yhdeksän maan (USA, UK, Australia, Kanada, Saksa, Ranska, Alankomaat, Japani ja Meksiko) tilintarkastajia edustavat organisaatiot. Alussa toimintaa rahoittivat perustajat ja International Federation of Accountants (IFAC). (Haaramo et. al. 2017) IASC perustettiin helpottamaan standardien harmonisointia ympäri maailmaa. Harmonisoinnin ideana oli vähentää raportoinnin vaihtoehtoja, mutta silti sallia eri maiden pitää eri standardeja kunhan niistä ei syntyisi ristiriitoja. (Mintz 2010)

Vuonna 1990 IASC aloitti vertailukelpoisuusprojektin, jonka tarkoituksena oli elimoinda useimmat vaihtoehdot raportoinnissa, jotka olivat sallittuja International Accounting Standardsin (IAS) kanssa. Tuloksena alkoi prosessi, jossa pyrittiin tunnistamaan parhaimmat toimintatavat eri maiden erojen rajaamisen sijaan. (Mintz 2010)

Vuonna 2001 IASC lakkautettiin ja sen tilalle perustettiin IFRS-säätiö (IFRS 2017b). Haaramon et. al. (2017) mukaan organisaatorakenteen uusinta tehtiin sääntelytyön tehostamiseksi ja hallinnon lujittamiseksi. Hallinnon vahvistaminen oli myös tärkeänä edellytyksenä sille, että EU voisi hyväksyä IFRS-standardit sovellettavaksi listattujen yhtiöiden tilinpäätöksissä. IFRS-säätiön alla toimimaan perustettiin International Accounting Standards Board (IASB) ja IASB:n alaisuuteen IFRS Interpretation Committee (IC). Hinesin (2007) mukaan Interpretation Committeeen tehtävänä on lähinnä kehittää ja pyytää kommentteja siitä, kuinka standardeja tulisi soveltaa.

IASB:ta perustettaessa, sillä oli neljä tavoitetta: luoda kansainvälisesti hyväksytty standardisto, tukea standardien täsmällistä sovellusta, ottaa huomioon pienten ja keskikokoisten yritysten tarpeet sekä saada aikaan kansainvälisten ja kansallisten standardien lähentyminen IFRS-standardeihin. (Mintz 2010) IASB:n puheenjohtaja Hans Hoogervorst on sanonut, että luomalla IFRS-standardeja IASB tukee pitkäaikaista globaalin talouden tasapainoa. Hänen mukaansa standardien tuoma läpinäkyvyys on tärkeä osa tasapainon luomisessa, sillä sen avulla voidaan havaita riskejä. Laadultaan hyvän taloudellisen raportoinnin avulla voidaan havaita volatiliiteettia, eikä sitä voida peitellä ja täten luoda väärennettyä tasapainoa. Ongelmien julkitulo estää myös johtajia ottamasta turhia riskejä. Laadukas raportointi toimii siis aikaisena varoitusjärjestelmänä, joka havaitsee muutoksia yrityksiä riskkeissä ja toiminnassa. (IFRS 2017d)

IASB:n vastuulla on IFRS-standardien laatiminen ja julkaiseminen (IASPlus 2017a). IFRS-säätiö taas valvoo IASB:n toimintaa ja kerää rahoitusta toimintaan (IASPlus 2017b). IASB:n hallitus koostuu 12 täyspäiväisestä ja 2 osa-aikaisesta jäsenestä. IASC:tä kritisoitiin aikanaan siitä, että se koostui pelkästään tilintarkastajista. IASB:ssä tuleekin olla nykyään myös jäseniä jotka eivät harjoita tilintarkastusta, kuten sidosryhmien jäseniä tai yliopistojen tutkijoita. (Hines 2007)

Euroopassa on järjestetty vuoden 2005 jälkeen IFRS-valvonta, joka pyrkii IFRS-standardien yhtenäiseen soveltamiseen. EU:n antama IAS-asetus on perustana IFRS-standardien soveltamisvelvollisuudelle EU:n jäsenmaissa toimiville listatuille yhtiöille. Asetuksen tavoitteena on tukea tehokkaiden ja likvidien eurooppalaisten pääomamarkkinoiden muotoutumista. (Haaramo et. al. 2017) Euroopassa sidosryhmien mukaan IFRS:n implementointi on parantanut taloudellisen raportoinnin vertailtavuutta ja

laatua. Myös tilinpäätösten ymmärrettävyyden nähdään parantuneen. Joillekin maille IFRS:n implementointi on kuitenkin tuottanut haasteita, sillä näissä tapauksissa standardit eroavat merkittävästi maiden kansallisesta kirjanpitosääntelystä. (Mintz 2010)

IFRS-säätiön rakennetta ja sen tehokkuutta arvioidaan joka viides vuosi. Arvion suorittavat säätiön luottamusmiehet ja siihen kerätään palautetta sidosryhmiltä. Arviossa keskitytään säätiön missioon, sen itsenäisyyteen, hallintoon sekä sen käyttämiin prosesseihin ja menettelytapoihin. Viimeisin arvio suoritettiin vuonna 2015 ja siinä keskityttiin erityisesti IFRS-säätiön strategiaan. (Giner, Hellman, Jorissen, Quagli & Taleb 2016)

2.2 Standardien kehittäminen ja käyttöönotto

IFRS-standardit tunnetaan hyvin ympäri maailmaa ja Haaramo et. al. (2017) mukaan mitään suurempia haasteita tai esteitä ei liity niiden käyttöönottoon. Joissain maissa IFRS-standardeja ei noudateta täysin, vaan tilinpäätösvaatimukset pohjautuvat niille, mutta lisäksi vaatimuksiin liittyy erityisiä maan itse säätämiä vaatimuksia. Näin on esimerkiksi Intiassa. Toisin kuin US GAAP, IFRS-standardeja ei ole koottu tilkkutäkkimäisesti, vaan luodessaan standardeja IASB pystyi omaksumaan parhaat puolet käytössä olevista käytännöistä. IFRS-standardit ovat myös enemmän periaateperusteisia kuin U.S GAAP. Tämä lähestymistapa lupaa pitkäaikaisesti sovellettuna taloudellisten raporttien läpinäkyvyyden parantumisen (Rusnak 2009)

2.2.1 Standardien kehittäminen

Haaramo et. al. (2017) mukaan standardeja kehittäessä tehdään yhteistyötä Financial Accounting Standards Boardin (FASB) kanssa, joka on USA:n tilinpäätössääntelyelin. IFRS-standardien huolellisen ja läpinäkyvän valmisteluprosessin ansiosta ne ovat sellaisenaankin käyteenotettavia tilinpäätösraportoinnin lainsäädännöksi missä tahansa päin maailmaa. Tilinpäätöstiedon käyttäjien tarpeet ovat IASB:lle tärkeitä IFRS-standardeja laadittaessa (Georgiou 2010). IFRS ei ota pelkästään yrityksen sisäistä näkökulmaa huomioon standardeissa, vaan niissä on otettu huomioon myös sijoittajien ja asiakkaiden näkökulmat (Rusnak 2009).

IASB:n luomat standardit luodaan pitkän julkisen konsultaation kautta. Tämä konsultaatioprosessi saattaa sisältää kenttäkokeita, kutsuja kommentoida standardin luonnosta, julkisia tapaamisia ja kokouksia. (Georgiou 2010) Ennen uuden IFRS-standardin julkaisemista IASB julkaisee siitä luonnoksen, johon se kerää julkisia kommentteja. Kommenttien avulla pyritään varmistamaan, että kaikkiin tärkeisiin ongelmakohtiin on vastattu. Näin standardin kehittelyyn saadaan sisällytettyä laajempi näkökulma kuin pelkän IASB:n hallituksen. (Hines 2007)

Georgioun (2010) mukaan kuitenkin merkittävä määrä yrityksiä valvovat etujaan epäsuoraa reittiä kommenttien antamisen sijaan. Nämä yritykset vetoavat raporttien hyödyntäjiä edustaviin organisaatioihin kuten IMA (Institute of Management Accountants). Tästä voidaan päätellä, että vaikka kommenttikirjeiden määrä raporttien hyödyntäjiltä onkin alhainen, he osallistuvat kuitenkin standardien luomisprosessiin epäsuorasti. IASB:n tulisi myös kiinnittää täten enemmän huomiota raporttien hyödyntäjiä edustavien organisaatioiden näkemyksiin.

2.2.2 Standardien käyttöönotto

IFRS:n implementointi on haastava prosessi, joka voi kestää monta vuotta. Voi viedä useita vuosia käydä läpi implementointiin liittyvät suunnitelmat, keskustelut, implementaatio ja rinnakkaisen raportoinnin tuomat muutokset. IFRS-standardien käyttöönotolla on kauaskantavat seuraukset yritykselle, ja se vaikuttaa niin taloudelliseen raportointiin kuin strategioihin, yrityksen prosesseihin, henkilöstöön ja raportointijärjestelmiin. (Controllers report 2011)

Langmead et. al. (2011) loivat työkalun IFRS:n implementoinnin prosessin arviointiin, sillä monet yritykset kohtaavat samoja haasteita IFRS:n käyttöönotossa. Heidän luomansa työkalu tarjoaa yrityksille perustan, jonka avulla ne voivat kehittää arvioinnin ja implementoinnin välineet omaan yritykseen. Työkalun ideana on toimia pelkkänä perustana, sillä jokaisen yrityksen tulee modifioida prosessin viitekehys sopimaan oman yrityksen menettelytapoihin. Rusnakin (2009) mukaan tietyillä osa-alueilla, kuten verosuunnittelussa ja hallinnossa, muutokset implementoinnin seurauksena ovat lukuisat ja monimutkaiset. Näillä osa-alueilla yritysten tuleekin käydä säännökset läpi yksityiskohtaisesti ja määrittää niiden vaikutukset.

Intiassa on tutkittu paljon IFRS:n implementointia sen siirryttyä osittain IFRS raportointiin. Ohja ja Tandon (2012) ovat tutkineet intialaisen pankkisektorin kohtaamia haasteita ja hyötyjä IFRS:n käyttöönotosta. Heidän mukaansa tärkeimpiä hyötyjä implementaatiosta ovat raportoinnin läpinäkyvyys, omaisuuserien oikea arvostaminen, pankin brändin arvon nouseminen, kansainvälisen integraation parantuminen ja ajan säästyminen rinnakkaisen raportointijärjestelmän poistamisen myötä. Tärkeimpiä haasteita taas olivat laskentatoimen haasteet, pakottavuus toimia ohjeistuksen mukaan, verojen raportoinnin menettelytavat, IT:hen liittyvät haasteet sekä henkilöstön johtamiseen liittyvät haasteet.

Mintzin (2010) mukaan Yhdysvalloissa IFRS:n implementoinnissa koetaan huolenaiheeksi sääntelyyn, toimeenpanoon ja lailliseen velvollisuuteen liittyvät haasteet. Kysymyksiä on myös nostettu siitä, tuleeko taloudellisen tiedon raportointiin Yhdysvalloissa käyttöön rinnakkainen IFRS/US GAAP järjestelmä. Huolta on myös aiheuttanut yritysten valmiudet IFRS:n implementointiin sekä sidosryhmien kyky ymmärtää IFRS-standardien mukaan laadittua tilinpäätöstä. Rusnakin (2009) mukaan yritykset, jotka tulevat hyötymään IFRS:n adoptoinnista eniten, ovat omaksuneet IFRS:n konseptin syvälle yrityksen toiminnan johdon prosesseihin. Nämä yritykset ovat nähneet implementoinnin tilaisuutena uudistaa yrityksen lähestymistapaa toiminnan johtamiseen.

2.3 IFRS 4

Tarkastellakseen uutta IFRS 17 –standardia on hyvä myös tutkia sen edeltäjää IFRS 4:ää. Standardi julkaistiin vuonna 2004 ja se tuli ottaa käyttöön seuraavana vuonna. Sitä oltiin kuitenkin kehitelty jo vuodesta 1997. (Holt 2013) IFRS 4 koski melkein kaikkia vakuutus sopimuksia mukaan lukien jälleenvakuutus sopimukset ja sijoitus sopimukset, joihin sisältyy oikeuksia harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä. (Gornik-Tomaszewski 2005) Clarkin (2004) mukaan ennen IFRS 4:ää ei ollut kansainvälistä standardia, joka olisi koskenut vakuutus sopimuksia. Vakuutus sopimukset oli rajattu IFRS -standardien ulkopuolelle, vaikka niiden kansainvälinen harmonisointi olikin relevanttia.

IFRS 4:n tarkoituksena oli tehdä rajoitettuja muutoksia vakuutus sopimusten kirjaamiskäytäntöihin. (Clark 2004) Muthupandian (2010) mukaan IFRS 4 oli alunperinkin tarkoitettu väliaikaiseksi standardiksi kunnes IASB kehittäisi paremman ja kansainvälisen

standardin vakuutus sopimuksille. Standardi erotettiin kahteen eri vaiheeseen, sillä vuonna 2005 monien yritysten tuli ottaa käyttöön IFRS –standardisto ja standardien käyttöönottoa haluttiin helpottaa. Tästä syystä IFRS 4:n ensimmäisestä vaiheesta tehtiin rajallinen. (Clark 2004) Vaikka IFRS 4 onkin vain väliaikainen standardi se tarjoaa vakaan alustan, joka sallii yritysten keskittyä implementaation tuomiin muutoksiin. (French 2004) Gornik-Tomaszewskin (2005) mukaan standardin toisessa vaiheessa IASB:n on tarkoitus ottaa huomioon laajempia käsitteellisiä ja käytännöllisiä kysymyksiä.

Krugerin (2010) mukaan IFRS 4 sallii yritysten käyttää hyvin erilaisia menetelmiä arvostaa ja mitata niiden vakuutus sopimuksia, ja nämä menetelmät riippuvat pitkälti siitä millä juridisella alueella yritys toimii. IFRS 4 määrittelee vakuutus sopimuksen sopimukseksi, jossa vakuuttaja hyväksyy merkittävän vakuutus riskin toiselta osapuolelta suostumalla hyvittämään vakuutetulle arvaamattoman vakuutetun tilanteen.

IFRS 4 oli vastaus vaatimukseen saada laadukkaampia tilinpäätöksiä vakuutus sopimuksia koskien. Standardin käyttäjien tilinpäätöksissä tulee olla tietoa tulevien kassavirtojen määrästä, ajoituksesta ja niiden epävarmuudesta. Tilinpäätöksessä tulee myös olla standardin mukaan riskienhallinnan tavoitteita ja käytäntöjä, niiden vakuutus sopimusten ehdot, joilla on kassavirtojen kannalta suurta merkitystä sekä informaatiota vakuutus riskistä. (Gornik-Tomaszewski 2005)

3. IFRS 17 VAKUUTUSSOPIMUKSET

Erilaiset kirjanpitosäännökset ovat johtaneet siihen, että sijoittajat ja viranomaiset eivät voi vertailla vakuutusyhtiöiden taloudellista asemaa eri maissa. (IFRS 2017g) Lugo (2010) mukaan IFRS 17 tarjoaa yhtenäisen mallin, jonka kautta vakuutussopimuksia voi tarkastella. Näin sijoittajat ympäri maailmaa voivat arvioida ja vertailla vakuutusyhtiöiden taloudellista suoriutumista ja toimintaa. Tällöin vakuutusyhtiöitä voidaan myös verrata paremmin muiden toimialojen yrityksiin.

Vakuutussopimuksia koskeva uusi standardi IFRS 17 julkaistiin 18.5.2017. Standardin tarkoituksena on antaa aikaisempaa relevantimpaa informaatiota vakuutusyhtiöiden taloudellisesta asemasta. Standardissa on pyritty myös läpinäkyvyyden lisäämiseen. (Lapatto 2017) Standardi on ensimmäinen todella kansainvälinen standardi, joka käsittelee vakuutussopimuksia. Sen myötä sijoittajat pystyvät paremmin arvioimaan vakuutusyhtiöiden riskejä ja kannattavuutta. (IFRS 2017e Yritysten käyttämien käytäntöjen eroavaisuuksien vuoksi sijoittajat ovatkin painostaneet IASB:tä vakuutussopimuksia koskevan standardin kehittämisessä (Lugo 2011)

Standardi otetaan käyttöön vuodesta 2021 alkaen, mikä antaa yrityksille aikaa mukauttaa omat prosessit, järjestelmät ja organisaation rakenteet IFRS 17 -standardin käyttöönottoa varten. FSB (Financial Stability Board) kehottaa yrityksiä kuitenkin aloittamaan implementoinnin mahdollisimman pian ja keskustelemaan avoimesti IASB:n kanssa siitä, miten standardin soveltaminen voi tuottaa parhaiten relevanttia tietoa. Keskusteluun tulisi ottaa myös mukaan vakuutuksien säätelijät. (FSB 2017)

IFRS 17 tulee koskettamaan samoja vakuutussopimuksia kuin IFRS 4. IFRS 17 tulee edeltäjänsä tavoin koskettamaan kaikkia yrityksiä, jotka tarjoavat vakuutussopimuksia. Näistä yrityksistä kaikki eivät välttämättä ole vakuutusyhtiöitä. Tosin muut yritykset harvemmin tarjoavat vakuutussopimuksia. (IFRS 2017f) Standardi tulee vaikuttamaan niin vakuutusyhtiöiden operaatioihin kuin taloudellisen tiedon esittämiseen tilinpäätöksissä, jopa yritysten tulokset saattavat muuttua. (Barelle & Boreman 2017)

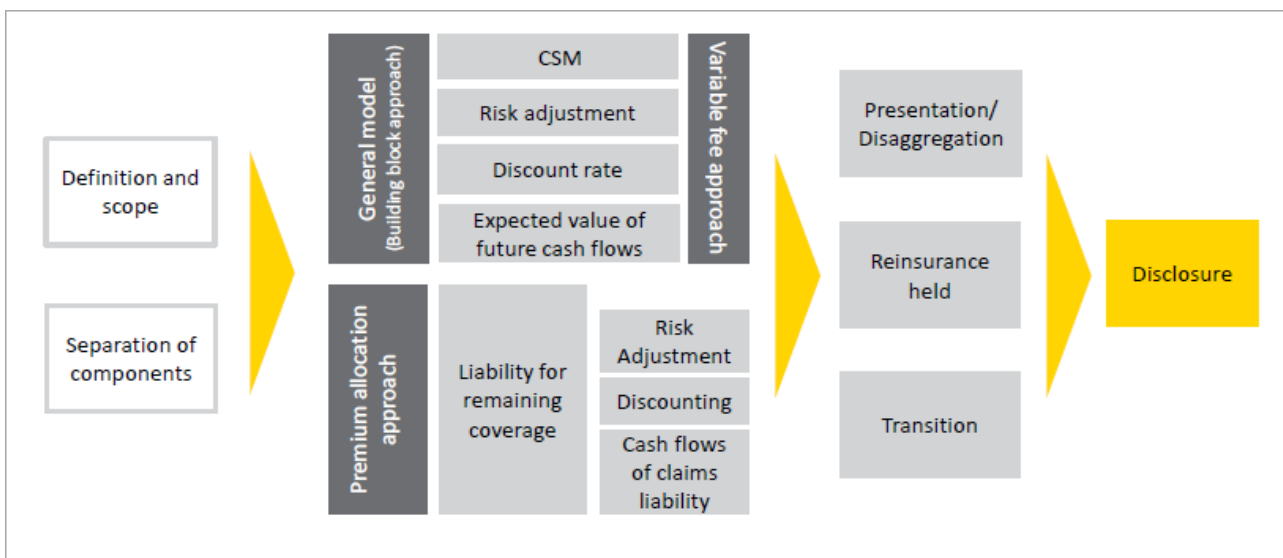
Van Den Bergin (2015) mukaan laajennettu dialogi tilintarkastajien ja viranomaisten kanssa implementointivaiheessa tulee myös olemaan tärkeää. IASB tukee käyttöönoton

prosessia eri keinoin, kuten esimerkiksi TRG:n (Transition Resource Group) avulla. TRG:n tarkoituksena on luoda julkinen foorumi, jossa sidosryhmät voivat jakaa implementointiin liittyviä kysymyksiä IASB:lle ja seurata näistä kysymyksistä seuraavaa keskustelua. TRG:hen kuuluu asiantuntijoita, jotka ovat suoraan yhteyksissä IFRS 17 -standardin implementointiin. (IFRS 2017c)

Yrityksen tulisi pyrkiä standardin kokonaisvaltaiseen implementointiin, jolloin tietotekniikka, talous ja kirjanpito toimivat yhdessä saumattomasti (KPMG 2017b). Yritysten tulisi aloittaa implementointi mahdollisimman nopeasti tekemällä ensimmäiseksi arvio standardin vaikutuksista. Tämän jälkeen yritysten tulisi siirtyä analysoimaan tarjoamiaan vakuutuksia ja vaikutuksia eri tuoteryhmille. (van Den Berg 2015)

3.1 Standardi pääpiirteittäin

IFRS 4 ei ole missään vaiheessa ollut tosiasiallisesti kansainvälinen standardi, sillä se sallii vakuutusyhtiöiden käyttää kansallisia standardeja, joista useimpia ei ole päivitetty vuosiin. (Kosi & Reither 2014) Vakuutusala sitoo yli 13 triljoonan omaisuuserän, joten se on maailman talouden kannalta erittäin merkittävä toimiala. Tämän takia Hans Hoogervorstin mukaan on huolestuttavaa, ettei vakuutuksista ole kansainvälistä standardia. Tämän aukon IFRS 17 tulee paikkaamaan. (IFRS 2017d)

Kuvio 2. IFRS 17 –standardin pääkohdat (EY 2017)

Kuviossa 2 on esitelty IFRS 17 -standardi pääpiirteittään. Standardin määritelmään ja soveltamisalaan, komponenttien erottamiseen, standardin malleihin, jälleenvakuutus sopimukseen, standardiin siirtymiseen sekä tietojen esittämiseen tuloslaskelmassa ja tilinpäätöksessä tullaan tutustumaan tarkemmin tässä tutkielmassa. IFRS 17 -standardin ytimessä voi todeta olevan kuviossa 2 nähtävät uudet vakuutus sopimusten arvostamismallit.

Taulukko 1. Muutokset IFRS 4:stä (IFRS 2017f)

	IFRS 4	IFRS 17
Information about the value of insurance obligations	Some companies measure insurance contracts using out-of-date assumptions	Companies will measure insurance contracts at current value
	Some companies do not consider the time value of money when measuring liabilities for incurred claims	Companies will report estimated future payments to settle incurred claims on a discounted basis
	Some companies use the 'expected return on assets held' as the discount rate to measure insurance	Companies will use a discount rate that reflects the characteristics of the insurance cash flows
Information about profitability	Some companies do not provide consistent or complete information about the sources of profit recognized from insurance contracts	Companies will provide information about different components of current and future profitability
	Many companies provide non-GAAP measures to supplement IFRS 4 information	Companies and users of financial statements will need to use fewer non-GAAP measures.
Comparability	Accounting for insurance contracts varies significantly among companies across jurisdictions	Companies will apply a consistent accounting framework for all insurance contracts.
	Some multinational companies consolidate their subsidiaries using non-uniform accounting policies	A multinational company will measure insurance contracts consistently within the group
	Some companies present cash or deposits received as revenue	Revenue will reflect the insurance coverage provided, excluding deposit components

Taulukossa 1 on esitelty esimerkkejä IFRS 17 -standardin tuomista muutoksista edeltäjänsä verrattuna. Taulukosta nähdään, että parannuksia on tehty

vakuutus sopimusten arvon määrittämisessä, kannattavuudesta saadusta informaatiosta sekä vertailtavuudessa. Kuten taulukosta nähdään, standardin myötä saadaan relevantimpaa tietoa vakuutus sopimuksiin liittyvistä velvoitteista sekä niiden kannattavuudesta. Eri vakuutus sopimusten sekä vakuutus yritysten vertailtavuus tulee myös helpommaksi.

3.1.1 Määritelmä ja soveltamisala

IFRS 17 ei tule muuttamaan vakuutus sopimuksen määritelmää IFRS 4:n määritelmästä ja tämän osalta suurimpaan osaan sopimuksista ei tule muutosta. (PWC 2017) Merkittävän vakuutus riskin testiin on kuitenkin lisätty ohjeistusta, jonka mukaan testin tulisi keskittyä kassavirtojen nykyarvoon nimellisen arvon sijaan. Testin tarkoituksena on erottaa ne sopimukset, joihin liittyy merkittävä riski. Sopimukset, joihin liittyy viivästyneen maksun ominaisuuksia tai jotka ovat tällä hetkellä raja-arvoilla, eivät välttämättä täytä vakuutus sopimuksen määritelmää uuden standardin mukaan. (EY 2017)

Vakuutus sopimusten yhdistelytaso määrittää millä tasolla vakuuttajat soveltavat standardin kirjaamis- ja mittaamisvaatimuksia. Se vaikuttaa suoraan vakuuttajien kykyyn yhdistellä sopimuksia ja ryhmittää niitä tappiollisiin sopimuksiin. (Grant Thornton 2017) Vakuutus sopimukset jaotellaan portfolioihin, joihin jaotellaan sopimuksia, joiden riskit ovat samankaltaisia ja joita voidaan hallinnoida yhdessä. Esimerkiksi samaan tuotteeseen liittyvien sopimusten voidaan olettaa sisältävän samankaltaisia riskejä, jolloin ne voidaan yhdistää samaan portfolioon. Yrityksen on jaoteltava vakuutus sopimukset ainakin tappiollisten sopimusten, sopimusten, joilla ei ole merkittävää mahdollisuutta tulla tappiollisiksi sekä muiden sopimusten ryhmään. (IFRS 17 2017) Yritysten tulee uuden standardin myötä arvioida niiden sopimus portfolioita uudestaan. Uusien yhdistely säännösten oletetaan johtavan aikaista rakeisempiin ja hajanaisempiin ryhmittelyihin. (EY 2017)

Sopimusten raja on kriittinen, sillä se määrittää mitkä arvostusmenetelmät ovat käytettävissä, ajanjakson, jonka aikana tuottoja voidaan sopimuksesta saada sekä mitkä tulevaisuuden kassavirrat tulisi sisällyttää arvon määrittämiseen. (PWC 2017) Kassavirrat lasketaan vakuutus sopimuksen rajojen sisään, jos vakuutus antaja on veloitettu maksamaan korvauksia tai vakuutus ottaja on velvollinen maksamaan

vakuutusmaksua. Vakuuttajien pitää määrittää standardin myötä rajat uudestaan kaikille sopimuksille. (EY 2017)

3.1.2 Vakuutus sopimuksen komponenttien erottaminen

Vakuutus sopimukseen voi sisältyä IFRS 17 -standardin mukaan yksi tai useampi komponentti, joka kuuluisi jonkin muun standardin soveltamisalaan, jos ne olisivat erillisiä sopimuksia. Vakuutus sopimuksessa voi olla esimerkiksi sijoituskomponentti tai palvelukomponentti. (IFRS 17 2017) IFRS 4 –standardin mukaan tietyissä tilanteissa vakuutus sopimukseen kuuluvat johdannais- ja vakuuskomponentit erotetaan vakuutus sopimuksesta ja ne kirjataan erikseen käyttäen niihin kuuluvaa standardia. Muissa tapauksissa vakuuttajilla on vaihtoehto erottaa nämä komponentit. Standardiuudistuksen myötä komponentteja voidaan edelleen erottaa vakuutus sopimuksesta, mutta vapaaehtoinen erottaminen on poistettu ja uusia komponentteja on lisätty. (Grant Thornton 2017)

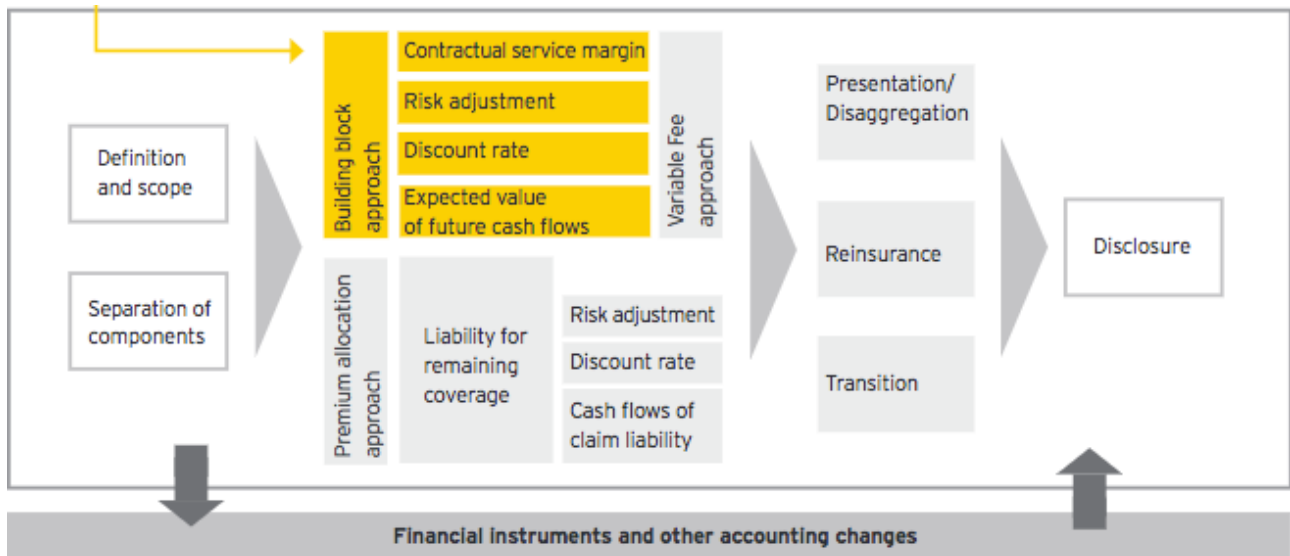
Sijoituskomponentin kohdalla standardiin on tullut muutos, jonka mukaan yrityksen tulee soveltaa IFRS 9 –standardia, jos vakuutus sopimuksessa on selkeästi erotettava johdannainen (IFRS 17 2017). Sijoituskomponentti on selkeästi erotettava, jos se voitaisiin myydä erillisenä samoilla markkinoilla tai samalla juridisella alueella. Komponenttia ei katsota selkeästi erotettavaksi, jos sijoitus- ja vakuutuskomponentit ovat sidonnaisia toisiinsa niin, ettei toista voida mitata ilman toisen huomioimista. (KPMG 2017a)

Vakuutus palveluihin kuulumattomien palveluiden ja erotettavissa olevien tavaroiden luovuttamiseen tulee soveltaa IFRS 15 –standardia. Ne on myös erotettava vakuutus sopimuksesta (IFRS 17 2017). Nämä komponentit on määritelty IFRS 15 -standardin mukaan sopimuksessa lupaukseksi asiakkaalle luovuttaa tavaroita tai palveluita. Erottelua ei kuitenkaan tarvitse tehdä, jos komponentit ovat toisiinsa sidonnaisia niin, että mittaaminen on mahdotonta ilman toisen komponentin huomioimista. (EY 2017)

3.1.3 Mallit

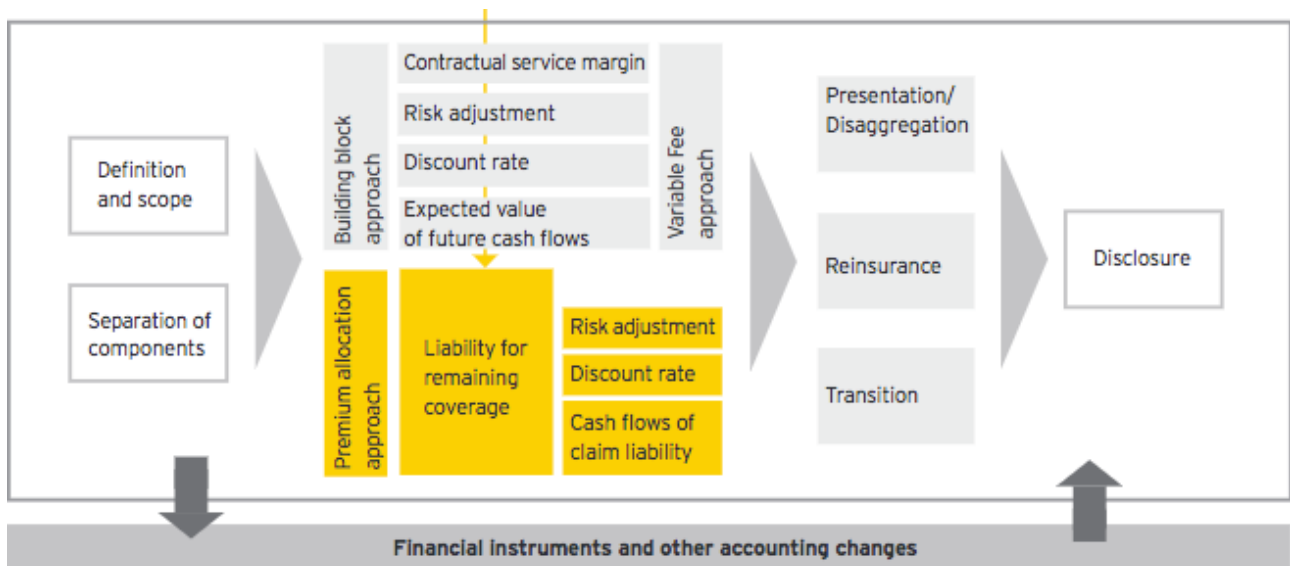
IFRS 17-standardin esittelemä general measurement model (GMM) tai general model (GM) tarjoaa kattavan ja yhtenäisen viitekehyksen, joka välittää informaatiota vakuutus sopimusten eri piirteistä ja tapoja, miten vakuutusten tarjoajat voivat saada niistä enemmän tuloja. (KPMG 2017a) Malli kattaa kaikki merkittävät kirjanpitoaspektit ja se on uuden standardin ydin. IFRS 17 esittelee kolme mittaussmallia: BBA (building blocks approach), PPA (premium allocation approach) ja VFA (variable fee approach)(Deller 2017)

BBA tulee olemaan uudessa standardissa ensisijainen mittaussmalli ja siinä sopimuksen arvo määritellään neljän eri palikan eli "blocking" summana. BBA eroaa melkoisesti käytössä olevista malleista, ja se tulee johtamaan muutoksiin liikevoiton määrässä monella yrityksellä. Malli on kuvattu kuviossa 3. Ensimmäisessä palikassa on niiden tulevien kassavirtojen summa, jotka liittyvät suoraan sopimuksen obligaatioiden täyttämiseen. Toisessa palikassa on tulevaisuuden rahavirran nykyarvo. Käytetty diskonttokorko reflektoi suoraan vakuutus sopimuksen ominaisuuksia. Kolmannessa palikassa on riskien arviointi. Tämä edustaa sitä kompensatiota, jonka vakuuttaja vaatii kantaakseen epävarmuuden tulevaisuuden kassavirtojen ajoituksesta ja määrästä. Standardissa ei erikseen mainita miten tämä tulisi määritellä. Neljännessä palikassa on Contractual Service Margin (CSM) eli sopimukseen sisältyvä palvelumarginaali. (Lenaars & de Pont 2017) Wagnerin (2016) mukaan CSM edustaa arviota sopimuksen kannattavuudesta sen voimassaoloajalta. Siinä katetaan yleiskustannukset, muut kohdentamattomat kustannukset, tuotteen kehittämisestä aiheutuneet kustannukset, tukipalvelut sekä sopimuksen teosta aiheutuneet kustannukset. CSM edustaa voittoa, jota ei ole kirjattu vielä tulosvaikutteisesti, sillä se liittyy tulevaisuudessa tuotettavaan palveluun, joka liittyy ryhmään kuuluviin sopimukseen (IFRS 17 2017).

Kuvio 3. Building blocks approach (BBA) (EY 2017)

BBA:n lisäksi IASB on luonut myös yksinkertaisemman mallin, PPA:n, joka on kuvattu kuviossa 4. PPA:ta voidaan soveltaa vain tietyissä olosuhteissa ja sitä voidaan käyttää tällöin BBA:n vaihtoehtona. Sitä voidaan käyttää vain sopimuksen voimassaoloaikana. PPA:ta voidaan soveltaa silloin, kun sopimuksen voimassaolo aika on vuoden tai alle vuoden tai kun vakuuttaja voi demonstroida, että malli on kohtuullinen likiarvo sopimuksen arvolle, joka oltaisiin saatu käyttämällä BBA:ta. (Barella & Cooper 2017) Dellerin (2017) mukaan PAA on hyvin samantyylinen malli kuin nykyiset mallit, joita yritykset käyttävät sopimusten arvostamisessa. Monet näistä vakuutuksista täyttävätkin mallin kriteerit. Sopimuksen rajan määrittäminen on tärkeää, mikäli vakuuttajat haluavat soveltaa PAA:ta. Jotkin pitkäaikaiset henkivakuutukset saattavat täyttää mallin soveltamisen kriteerit, mikä yksinkertaistaisi sopimusten arvostamista mutta saattaisi johtaa ennalta arvaamattomiin tuloksiin. (van Diest & Blijlevens 2016)

Kuvio 4. Premium allocation approach (PAA) (EY 2017)

VFA on BBA:n muunnelma. Sitä tulee käyttää sopimukseen, joihin sisältyy suoria oikeuksia osuuteen sopimuksen ylijäämästä (Deller 2017). Mallin soveltaminen vaatii sopimuksen ehtojen arvioimista, jotta voidaan määrittellä, voiko mallia soveltaa. Vakuutus sopimuksen tulee täyttää kolme ehtoa, jotta VFA:ta voidaan soveltaa. Ensimmäinen ehto on, että sopimusehdoissa määrätään, että vakuutettu osallistuu osuuteen selkeästi yksilöidystä perustana olevien erien muodostamasta kokonaisuudesta. Toisena ehtona on, että vakuuttaja odottaa maksavansa vakuutetulle määrän, joka vastaa huomattavaa osuutta perustana olevien erien käypään arvoon perustuvasta tuotosta. Viimeinen ehto on, että yritys odottaa saavansa huomattavan osuuden vakuutetun maksettavien määrien mahdollisesta muutoksesta. (Grant Thornton 2017)

3.1.4 Jälleenvakuutus sopimukset

Jälleenvakuutus on vakuutus, joka on ostettu vakuutusyhtiöltä tai useammalta vakuutusyhtiöltä suoraan tai välittäjän välityksellä. Käyttämällä jälleenvakuutusta vakuutusyhtiö eli ensivakuuttaja siirtää osan vakuutus sopimuksen vastuusta toisen vakuutusyhtiön vastuulle. Tätä toista vakuutusyhtiötä kutsutaan jälleenvakuuttajaksi. Jälleenvakuutus otetaan yleensä yksittäisille riskeille, joita vakuutusyhtiö ei voi pitää yksin omalla vastuullaan. (KPMG 2017a)

Jälleenvakuuttajat tulevat arvostamaan vakuutus sopimukset käyttäen standardin esittämiä arvostusmalleja, eli joko BBA:ta tai PAA:ta. Jälleenvakuutus sopimukseen tullaan soveltamaan samoja käytäntöjä kuin muihinkin vakuutus sopimukseen. (Grant Thornton 2017) Jälleenvakuuttajien tulee kuitenkin ottaa huomioon tietyt vaatimukset, joita standardi asettaa. Arvioidessa jälleenvakuutusten omaisuuseriä, jälleenvakuuttajien tulisi käyttää olettamuksia, jotka ovat yhtenäisiä jälleenvakuutuksen perustana olevan sopimuksen kanssa. Jos perustana oleva sopimus arvioidaan sen voimaantullessa tappiolliseksi, vakuuttajat eivät voi saada siitä hyvitystä. Jälleenvakuutus sopimuksen omaisuuserissä tulee olla varaus jälleenvakuuttajan hyväksi. (EY 2017)

3.1.5 Siirtyminen standardiin

IASB tarjoaa eri siirtymisvaihtoehtoja, sillä standardin käyttöönotto tulee aiheuttamaan haasteita erityisesti henkivakuutusyhtiöille. Uuden standardin käyttöönotto tulee olemaan valtava urakka ja se tulee vaikuttamaan moniin organisaation osiin. (KPMG 2017a) Verojen kannalta IFRS 17 -standardin implementointi saattaa tarkoittaa sitä, että yritysten tulee arvioida vaatiiko standardi muutoksia verojen laskentajärjestelmiin. Standardi tulee ottaa käyttöön retrospektiivisesti, eli kuten se olisi aina ollut voimassa. Tätä varten yritysten on kerättävä vertailtavissa olevaa dataa vakuutus sopimuksista. (EY 2017)

Jokaisen portfolion kohdalla standardiin siirtymisen kumulatiivisen efektit kirjataan kertyneisiin voittovaroihin ja muihin laajan tuloksen eriin. Soveltaakseen BBA:ta retrospektiivisesti vakuutusyhtiöiden tulee määritellä sopimuksen täyttämistä aiheutuvien rahavirtojen pääoma-arvo jokaiselle vakuutus sopimusryhmälle ja portfoliolle. Tätä yritysten tulisi tehdä jo nyt ja jatkaa sen tekemistä aina standardiin soveltamiseen siirtymiseen asti. (PWC 2017) Aineiston hankkimisen vaikeuden lisäksi sopimuksen täyttymisestä aiheutuvien rahavirtojen pääoma-arvon määrittäminen saattaa olla hankalaa joillekin vakuutus sopimusryhmille, sillä ne olisi pitänyt laskea sopimuksen voimaantulopäivänä ja jälkikäteen laskeminen saattaa osoittautua mutkikkaaksi. (EY 2017)

3.1.6 Esittäminen tuloslaskelmassa ja tilinpäätöksessä esitettävät tiedot

Vakuutusmaksuista saatuja myyntituloja ei enää esitetä tuloslaskelmassa. Sen sijaan niiden tilalla esitetään vakuutus sopimusten myyntitulot, jotka on laskettu käyttäen eri

elementtejä. Tämä tulee vaatimaan informaation välittämistä sidosryhmille muutoksien merkityksestä ja niiden tärkeydestä. Jos standardin tuomat uudet käytännöt eivät anna sijoittajille tarpeeksi käytännöllistä tietoa, riskinä on, että tilinpäätöksiä täydentävän tiedon tuottamisen tarve lisääntyy. (EY 2017) Uuteen standardiin kuuluu erityisiä vaatimuksia vakuutuksiin liittyvän maksutaseen esittämisestä. Suurin muutos vakuutusyhtiöille tulee olemaan laajan tuloksen erässä, jossa standardin käyttöönoton myötä tullaan erottamaan selvästi sijoituksen suoritteet vakuutuksen suoritteista. (KPMG 2017a)

Tilinpäätöksessä esitettävien tietojen kannalta osa vaatimuksista on samanlaisia kuin tällä hetkellä. Tietoa vaaditaan kuitenkin kattavasti siitä, kuinka kirjattujen määrien komponentit ovat kehittyneet kirjausjakson aikana. IASB:n yksi päätavoitteista oli lisätä yritysten tilinpäätöksien antaman tiedon läpinäkyvyyttä. (Grant Thornton 2017) Tämän takia yritysten tulee raportoida, kuinka paljon riskiä ne ovat ottaneet, kuinka paljon epävarmuutta sisältyy raportoituihin määriin, mitkä tekijät edistävät kannattavuutta sekä optioiden ja takuiden arvo. (EY 2017) Suurin osa tästä informaatiosta pitää esittää tilinpäätöksen muistiinpanoissa. (PWC 2017)

Taulukko 2. Tietojen esittäminen taseessa (KPMG 2017a)

IFRS 4	IFRS 17
Varat	
Jälleenvakuutus sopimusten varat	Jälleenvakuutus sopimusten varat
Aktivoidut hankintamenot	Vakuutus sopimusten varat
Liikearvo	
Vakuutusmaksut	
Vakuutuslainat	
Velat	
Vakuutus sopimusvelat	Vakuutus sopimus velat
Maksamattomat vakuutusmaksut	Jälleenvakuutus sopimusvelat
Maksettavat velat	

Taulukossa 2 on esitelty taseessa esitettyjen tietojen muutosta. Jotkin vaatimuksista ovat verrattavissa nykyisiin IFRS 4 –standardin vaatimukseen, mutta kirjatuihin arvoista tullaan vaatimaan enemmän tietoa. Vakuutusyhtiöiden tulee varautua lisääntyneeseen ja

hajaantuneempaan tiedon vaatimuksiin vakuutuksien varojen ja velvoitteiden muutoksista. Yritysten tulee varautua myös kommunikoimaan muuttuneista raportointikäytännöistä sidosryhmille.

3.2 Hyödyt

IFRS 17 luo vakuutus sopimusten kirjanpitoon yhtenäisen käytännön, jota sovelletaan kaikissa niissä maissa, jossa IFRS-standardeja sovelletaan. Vakuutusobligatiot tullaan laskemaan käyttäen niiden tämän hetkistä arvoa historiallisen arvon sijaan. Tämä käytäntö tulee hyödyttämään niin sijoittajia kuin vakuutusyhtiöitäkin. Tällöin tietoa myös päivitetään säännöllisesti, jolloin sidosryhmät, jotka hyödyntävät tilinpäätösinformaatiota, saavat relevantimpaa tietoa. (FSB 2017) Uusi standardi luo yrityksille myös mahdollisuuden päivittää toimintojaan ja tunnistaa alueita, joilla yrityksessä olisi parannettavaa (Chaput 2017).

Pitkäaikaisten vastuuvakuutusten mittaamisen osalta diskonttokoron määrä on tärkeää. 100 suurimman vakuutusyhtiön joukossa 35% käyttää kuitenkin vielä historiallisia arvoja, 43% käyttää nykyarvoa ja 22% käyttää molempien sekoitusta. Historiallisten arvojen käyttö ei tuota relevanttia tietoa. Se ei myöskään tarjoa tietoa riskeistä, joille vakuuttaja altistaa itsensä. IFRS 17 –standardin myötä yritysten tulee käyttää nykyarvoa. (IFRS 2017d)

Todellisuutta refleктоiva taloudellinen raportointi estää sijoittajia rahoittamasta huonosti voivia yrityksiä (IFRS 2017d). Yrityksillä, joilla on toimintaa monilla eri juridisilla alueilla, oletetaan vähentävän kustannuksiaan standardin implementoinnin myötä, kun ne voivat käyttää yhtä kansainvälistä mallia. IASB on pyrkinyt yksinkertaistamaan tiettyjä asioita uudessa standardissa pienentääkseen uudesta standardista koituvia kustannuksia. Esimerkiksi lyhytaikaisten vakuutus sopimusten mittausta on yksinkertaistettu. Lisäksi yritykset voivat soveltaa uusia vaatimuksia ryhmään sopimuksia yksittäisten sopimusten sijaan. (IFRS 2017f)

IASB:n mukaan lyhytaikaisten vakuutus sopimusten raportoinnissa odotetaan tapahtuvan vain vähän muutosta. Tärkeimmät muutokset näiden osalta koskettavat tapaa määritellä ja arvioida rasittavia sopimuksia, vaatimusta esittää vain yksi omaisuus erä tai velvoite

taseessa vakuutus sopimus ryhmän osalta sekä informaation lisääntyminen tilinpäätöksen muistiinpanoissa riskeihin, diskonttauksen vaikutuksiin ja vahingonkorvauksen velvoitteisiin liittyen. (IFRS 2017f)

Kuvio 5. Parannukset pitkäaikaisiin vakuutus sopimuksiin (IFRS 2017f)

Pitkäaikaisten vakuutus sopimusten osalta erot eri juridisten alueiden käytännöissä on merkittävämmät. Niiden osalta yritykset tulevatkin näkemään eniten muutosta uuden standardin myötä. Kuviossa 5 on esitelty IFRS 17 -standardin tuomia parannuksia pitkäaikaisten vakuutus sopimusten kirjanpito käytäntöihin. (IFRS 2017f) Käyvän arvon soveltamisen, diskonttokorkojen, tapauskohtaisten riskien arvioinnin, samojen käytäntöjen käytön sekä sopimusten lajittelemisen portfolioihin niiden ominaisuuksien mukaan odotetaan tekevän vakuutus sopimusten vertailusta paljon helpompaa. Myös yritysten liikevaihdon oletetaan olevan paljon vertailukelpoisempaa uudistuksen myötä. Standardin odotetaan myös tuottavan yrityksille enemmän hyödyllistä tietoa. (EY 2017)

3.3 Haasteet

IASB:n mukaan IFRS 17 –standardin implementointi ensimmäistä kertaa tuo yrityksille huomattavia kustannuksia. Heidän mukaansa standardin hyödyt ylittävät sen kustannukset. Implementoinnissa onnistuakseen yritysten tulee kerryttää uutta tietoa,

palkata tai kouluttaa henkilöstöä, jotta heillä on tarvittavat taidot sekä tehdä muutoksia taloudellisiin järjestelmiin. (IFRS 2017f) Vakuutus sopimusten yhdistelytasojen uudet säännöksistä johtuvat hajanaisemmat portfoliot tulevat aiheuttamaan monimutkaisempaa mallintamista, arvostamista ja lisääntyneitä datan tarvetta. (EY 2017)

Kuluja odotetaan yrityksille kertyvän henkilöstön kouluttamisesta, sisäisten toimintojen päivittämisestä ja muutosten kommunikoinnista ulkoisille sidosryhmille. Näihin saattaa uppoutua merkittävästi aikaa, työpanosta ja rahaa. Kustannukset tulevat myös riippumaan siitä, missä maassa yritys operoi. IFRS 17:sta odotetaan myös syntyvän yrityksille kustannuksia yrityksille implementoinninkin jälkeen. Nämä kustannukset johtuvat informaation keräämisestä, jotta vakuutus sopimuksia voidaan arvostaa sen nykyisellä arvolla. Nämä kustannukset jäävät siis yrityksille pysyvästi. (IFRS 2017f)

Standardin tuomiin haasteisiin voidaan lukea myös sen implementointi, sillä se tulee vaatimaan paljon työpanosta, uusia, päivitettyjä järjestelmiä, prosesseja ja kontroleja. Tehtävää vaikeuttaa vielä se, että monet vakuutusyritykset operoivat pitkällä aikavälillä. Mitä enemmän yritys tarjoaa vakuutus tuotteita ja mitä useammalla juridisella alueella yritys toimii, sitä kalliimmaksi implementointi muodostuu. (KPMG 2017a)

BBA tulee eroamaan melkoisesti yritysten käyttämistä malleista ja sen käyttöönotto tulee vaatimaan paljon panostusta ja suunnittelua. BBA:ssa käytettyä diskonttokorkoa ei voida suoraan ottaa markkinoilta, vaan se pitää laskea erikseen ottaen huomioon velan ominaisuudet ja muut rahoitusinstrumentit. Uusien mallien soveltaminen tarkoittaa sitä, että vakuutusyhtiöt joutuvat laatimaan taloudellisia raportteja käyttäen eri arvostusmalleja. Tämä johtaa tuloksien analysoimisen ja kommunikoinnin vaikeutumiseen ja monimutkaistumiseen. (EY 2017)

4. KOMMENTTIKIRJEIDEN ANALYYSI

Tässä kappaleessa esitetään tutkimuksen empiirinen osio. Kappaleessa analysoidaan valikoituja kommenttikirjeitä, joita standardista on annettu. Alussa esitellään tutkimuksen aineistoa tarkemmin, jonka jälkeen ryhdytään tutkimaan IFRS 17 –standardin oletettuja vaikutuksia vakuutusyhtiöiden näkökulmasta. Vaikutuksia tarkastellaan hyötyjen ja haasteiden kautta.

4.1 Tutkimuksen aineiston kuvailua

IASB:lle on lähetetty standardin laatimisprosessin eri vaiheissa kommenttikirjeitä, joissa standardiin liittyviä аспектеja kommentoidaan. Niitä on lähetetty erityisesti vuosina 2010 ja 2013, jolloin IASB julkaisi standardiluonnokset. Tutkimuksen aineisto koostuu vuonna 2013 kerätyistä kommenttikirjeistä. Aineisto on sekundaariaineisto (IFRS 2017h). Kommenttikirjeet on osoitettu IASB:lle ja niissä kommentoidaan 2013 vuonna julkaistua standardiluonnosta. Kirjeiden lähettäminen on ollut täysin vapaaehtoista ja niitä on voinut lähettää yksityishenkilöt, yritykset ja eri yhteisöt. Muulloin lähetettyjä kommenttikirjeitä ei oteta tähän tutkimukseen mukaan, sillä vuoden 2013 kommenttikirjeet käsittelevät standardia tutkimuksen näkökulman kannalta otollisimmalla tavalla. Muulloin annetuissa kommentteissa on lähinnä keskitytty standardin tiettyihin kohtiin eikä niissä ole käsitelty kokonaisuutta.

Vuonna 2013 standardiluonnoksesta lähetettiin 198 kommenttikirjetä. Näistä kirjeistä suurin osa oli erilaisten komiteoiden tai vakuutusalan valvontaelinten antamia. Tässä tutkimuksessa kuitenkin keskitytään vakuutusyhtiöiden näkökulmaan, joten kirjeistä karsittiin muiden kuin vakuutusyhtiöiden antamat kommentit pois. Tällöin kirjeitä jäi 38. Nämä kirjeet ja ne laatineet yritykset on lueteltu liitteessä 1. Kirjeet ovat julkisia ja ne ovat luettavissa IFRS:n nettisivuilla. Kommenttikirjeiden pituus vaihteli kahdesta sivusta viiteenkymmeneenseitsemään sivuun. Keskimäärin kommenttikirjeen pituus oli noin 14 sivua.

Kommenttikirjeitä laatineet yritykset ovat maantieteellisesti erittäin laajalta alueelta. Yrityksiä löytyy niin Amerikasta, Euroopasta, Australiasta kuin Aasiastakin. Mukana on yrityksiä, joilla on toimintaa vain yhdessä maassa ja kansainvälisiä yrityksiä, joiden

toiminta ulottuu moneen eri maahan. Tämä on tutkimuksen kannalta otollista, sillä tällöin saadaan mahdollisimman monella eri juridisella alueella toimivan yrityksen näkökulma mukaan. Tällöin myös päästään tarkastelemaan mielipiteitä eri juridisilta alueilta, sillä kuten aiemmin on jo todettu, standardiuudistuksen vaatimat muutokset tulevat riippumaan siitä, millaisia raportointikäytäntöjä yrityksiltä vaaditaan tällä hetkellä. Muutoksien laajuus tulee siis vaihtelemaan maiden välillä. Kommenttikirjeiden vakuutusyhtiöiden tarjoamat vakuutustuotteet vaihtelevat henkivakuutuksista autovakuutuksiin. Melko suuri osa kommenttikirjeiden yrityksistä tarjoaa henkivakuutuksia.

Standardiluonnoksessa on esitetty seitsemän eri kysymystä, joihin kaikissa paitsi kahdessa kommenttikirjeessä vastataan. Standardiluonnoksessa esitetyt kysymykset ovat esitetty liitteessä 2. Osassa kirjeistä ei ole kuitenkaan vastattu kaikkiin kysymyksiin. Standardin kommentointi tapahtuu kirjeissä kysymyksiin vastaamisen kautta. Suurimmassa osassa kirjeistä on vastausten lisäksi myös vapaamuotoisempi osio, jossa standardia on kommentoitu kysymysten ulkopuolella. Tutkimuksen kannalta erityisesti kysymys 6 on mielenkiintoinen, sillä siinä käsitellään standardin vaikutusta vakuutus sopimukseen. Kysymyksessä käsitellään myös hyötyjen ja kustannusten teemoja.

4.2 Standardiuudistuksen vaikutukset

Tässä luvussa tarkastellaan standardiuudistuksen vaikutuksia. Vaikutuksia tarkastellaan siitä oletettujen hyötyjen ja haasteiden kautta. Kommenttikirjeiden tarkoituksena on ollut ilmaista niitä laativien yritysten mielipide standardiuudistuksesta, sekä antaa kritiikkiä ja parannusehdotuksia. Tästä johtuen melko monessa kirjeessä keskitytään lähinnä niihin kohtiin, joissa yrityksen mielestä on parannuksen varaa. Yritysten kokemat haasteet ovat siis erityisesti esillä tässä tutkimuksessa.

4.2.1 Hyödyt

Kommenttikirjeissä ei kovinkaan paljon käsitelty standardin tuomia hyviä puolia. Vaikka sävy monessa kirjeessä oli kannustava, parannuksen varaa standardissa tuntui olevan vielä paljon, ja ehkä tästä syystä standardin tuomat hyödyt jäivätkin kommenttikirjeissä selvästi taka-alalle. Moni kommentoijista kuitenkin ilmaisi tukevansa IASB:n tavoitetta luoda kattava ja korkealaatuinen standardi vakuutus sopimuksille ja että on aika päivittää

vakuutus sopimuksia koskevaa standardia. Vastaajat tunnistavat tarpeen vähentää monimuotoisuutta eri yritysten raportointikäytännöissä sekä läpinäkyvyyden lisäämisen edut. Lisää läpinäkyvyyttä toivotaan yritysten taloudellisesta asemasta ja suoriutumisesta.

Taulukko 3. Kommenttikirjeistä poimitut hyödyt

Hyöty	
Käytäntöjen yhtenäistyminen	Eri arvostamismallien käyttö
IASB:n ja FASB:n yhteistyö	Standardiin siirtymisen lähestymistapa

Vaikka vastaajat löysivätkin uudesta standardista vielä paljon parantamisen varaa, yksi yhtenäinen standardi nähtiin parempana kuin monen eri käytännön soveltaminen. Yritykset olivat samaa mieltä IASB:n kanssa siitä, että tällä hetkellä vakuutus sopimuksia koskevat hajanaisesti harjoitetut käytännöt vaikeuttavat vakuutusalan sisällä tapahtuvaa vertailua ja että sidosryhmät hyötyisivät käytäntöjen yhtenäistämistä.

Moni kommentoijista suhtautui positiivisesti IASB:n pyrkimykseen kehittää standardi, joka antaisi tilinpäätösten käyttäjille relevantimpaa tietoa. Yritykset tunnustivat, että vakuutuksien tilinpäätöskäytännöissä on varaa parantamiseen ja toivottivat IASB:n yrityksen tähän tervetulleeksi.

Moni yrityksistä oli samaa mieltä IASB:n kanssa siitä, että eri sopimuksiin tulisi käyttää eri arvostamislähestymistapoja. Vastaajat ovatkin kannustavia tätä pyrkimystä kohtaan, mutta kokivat, että IASB:n ehdottamat mallit (BBA ja PAA) eivät kustannustensa kannalta ole täysin toimivia. Moni vastaajista oli samaa mieltä IASB:n kanssa siitä, että sopimuksen täyttymisestä aiheutuvien rahavirtojen pääoma-arvo tulisi päivittää neljännesvuosittain. Vastaajat näkivät myös standardin liikevaihdon esittämistavan positiivisessa valossa.

IASB:n ja FASB:n välinen yhteistyö standardien kehittämisessä koettiin positiivisena asiana. Näiden tahojen yhteistyön toivottiin jatkuvan ja niiden toivotaan pystyvän lähentämään käytäntöjään. Vaikka yritysten mielestä uudessa standardissa onkin parannettavaa, US GAAP:in ja IFRS –standardiston lähentyminen otettiin vastaan positiivisin mielin ja standardistojen lähentymisen edut tunnustettiin monessa kirjeessä. Yhteistyön koettiin olevan hyödyksi standardien kansainvälistymisessä. Eräässä kirjeessä todettiin, että

"IASB should continue to work with FASB to ensure all significant aspects of the insurance contracts guidance are converged to promote international insurance business activities and comparable financial reporting at the least cost. " (MassMutual)

Osa kommenttikirjeiden vastaajista oli myös sitä mieltä, että ehdotettu lähestymistapa standardiin siirtymiseen on järkeenkäypä. Täysin retrospektiivisen lähestymistavan soveltaminen sekä tiettyjen tapauksien kohdalla yksinkertaistusten käyttäminen koettiin sopivana vaikka siirtymisen todettiin silti vaativan paljon panosta. Osa vastaajista oli tosin tästä eri mieltä.

Eräs vastaajista totesi, että uuden vakuutusstandardin tuomia hyötyjä ei ole vielä täysin tajuttu uuden mallin tuoman monimutkaisuuden, standardin ja FASB:n standardin eroavaisuuksien sekä sidosryhmien vaatimusten ymmärtämisen epäonnistumisen vuoksi. Vakuutusyritykset ovat keskittyneet tällä hetkellä enemmän muutoksiin joita standardi tulee tuomaan mukanaan sen hyötyjen sijaan. Tämä oli selvästi todettavissa kommenttikirjeissä.

4.2.2 Haasteet

Suurimmassa osassa kommenttikirjeistä paistoi negatiivisuus standardiuudistusta kohtaan. Useissa kirjeissä toistui samat huolet useaan otteeseen ja nämä on koottu taulukkoon 3. Kommentoijien mielestä standardilla tulisi olemaan lähinnä negatiivisia vaikutuksia vakuutusalaan ja vakuutusyrityksiin. Eräs kommentoija sanoi perustavansa negatiivisen palautteensa liialliseen monimutkaisuuteen, keinotekoiseen volatiliiteettiin tuloksissa sekä vähentyneeseen selkeyteen ja vertailtavuuteen. Standardin tuomat muutokset olivat monen mielestä liian radikaaleja.

Taulukko 4 Kommenttikirjeistä poimitut haasteet

Haaste	
Standardin tuoma monimutkaisuus	BBA on liian monimutkainen malli
Implementoinnin kustannukset	Compliance kustannukset
Implementoinnin vaatima työpanos	Sopimusten rajat
Implementoinnin vaatimat uudet	Riskien arviointi

järjestelmät	
Uudistus ei tuota relevanttia tietoa tilinpäätöksiin	IFRS ja US GAAP:in eroavaisuudet

Kustannukset

Selvästi suurin osa kommenttikirjeiden laatijoista oli sitä mieltä, että standardiuudistuksen tuomat edut eivät ole sen tuomien kustannusten arvoisia. Implementaation odotetaan olevan erittäin kallista ja implementaationkin jälkeen kustannuksia kertyy järjestelmien ylläpidosta ja datan keräyksestä. Implementaatio tulee vaatimaan uusia järjestelmiä ja paljon uutta dataa. Eräässä kirjeessä todetaankin, että

”Given the costs of system overhauls and acquisitions, revamping existing processes and retaining people on the proposals, it is not likely that the benefits of these proposals to financial statement users in the United States will justify the costs.” (MassMutual)

Unum Group laski standardiuudistuksen tulevan maksamaan heille 5-15 miljoonaa dollaria. ACE Limited taas odottaa standardin käyttöönoton tulevan maksamaan heille 30 miljoonaa dollaria. Kyseessä on siis merkittävä investointi ja tämän takia vakuutus tuotteiden hinnan oletetaan nousevan. Eräässä kirjeessä myös todettiin, että

” We also believe the cost-benefit analysis will depend, in part, on whether there is existing functional insurance accounting guidance in place et the particular jurisdiction at the time of adopting these proposals.” (AIA Group)

Compliance -kustannukset ovat kustannuksia, jotka syntyvät yrityksille niiden noudattaessa alan sääntelyä. Näitä kustannuksia kertyy esimerkiksi sääntelyn parissa työskentelevän henkilöstön palkoista, raportointiin käytetystä ajasta ja rahasta sekä järjestelmien päivityksestä. Niitä voi tulla niin kansallisista kuin kansainvälisistä säädöksistä. Compliance -kustannukset lisääntyvät yleensä sitä myötä, kun sääntely alalla lisääntyy. Kansainvälisten yritysten compliance -kustannukset ovat kansallisesti toimivien yritysten kustannuksia suurempia. (Investopedia 2017) Selkeästi suurin osa kommenttikirjeiden laatijoista oli sitä mieltä, että compliance kustannukset tulisivat olemaan standardiuudistuksen myötä huomattavat. Moni oli myös sitä mieltä, että nämä

kustannukset yhdessä standardista aiheutuvien muiden kustannusten kanssa osoittautuisivat liian suuriksi uudistuksesta aiheutuviin hyötyihin verrattuna. Kustannuksien todetaan tulevan olevan käyttöönoton yhteydessä merkittävät tilinpäätösten tekijöille ja niiden käyttäjille. Jatkuvista kustannuksista kuitenkin eräässä kirjeessä kuitenkin todetaan, että

"The ongoing costs of implementation can be contained if the effective date of the new insurance contract standard, IFRS 9, SAM and Solvency II are appropriately aligned"
(Santam Hoofkantoor)

Monimutkaisuuden lisääntyminen

Osa vastaajista olivat sitä mieltä, että vakuutuslalla on jo valmiiksi selkeästi muotoiltuja mittareita ja mittaustapoja, jotka tarvitsisivat vain hieman säätämistä, jotta niistä voitaisiin luoda kansainvälisesti toimivia mittaristoja. Yksi standardi, joka koskisi kaikki vakuutus sopimuksia, koetaan epäkäytännölliseksi vakuutus tuotteiden eroavien luonteiden takia. Vakuutus sopimusten kirjaamisen vaikeus johtaa erään vastaajan mielestä juurensa enemmänkin tuotteiden luonteeseen kuin jonkin tietyn mallin toimivuuteen. Henkivakuutukset eroavat luonteeltaan huomattavasti yleisvakuutuksista, ja tämän takia kommentoijat eivät kokeneet, että näitä tulisi arvostaa samaa mallia käyttämällä. Yhden mallin käyttämisen ei katsota ottavan tarpeeksi huomioon näiden tuotteiden omaleimaisia riskejä ja ominaisuuksia. Standardiin haluttaisiinkin eri mallit henki- ja yleisvakuutuksille.

Vakuutusyrietykset näyttävät kokevan IASB:n mallin turhan monimutkaiseksi. Eräs yritys totesi, että

"Our discussion with our stakeholders have indicated that, ironically, the proposed model is so complex that the additional performance information yielded will need to be eliminated to get back to the historical presentation for them to understand the operating results." (ACE Limited)

Yritysten mielestä pyrkimys tuottaa sidosryhmille laadukkaampaa tietoa vaikuttaakin kääntyneen päälle. Tilinpäätöksen tietoa ei odoteta osattavan tulkita tarpeeksi. Toisessa kirjeessä taas todettiin, että

" This cacophony of financial information will obscure the ability of the readers of our financial statements to understand the most relevant issues and risks." (Cigna Corporation)

Myös tiedon läpinäkyvyys kyseenalaistettiin osassa kirjeistä. Jotkut kommentoijista olivat sitä mieltä, että vaikka tietoa tuotetaankin enemmän, se ei lisäisi tiedon läpinäkyvyyttä.

Eräässä kirjeessä todettiin, että

"... the Proposal would result in financial statements that would not reflect how we manage our businesses or evaluate performance..." (Genworth Financial)

Tästä johtuen kyseinen vastaaja koki myös, että standardiuudistuksen ei pystyisi tuottamaan päätöksenteon kannalta relevanttia tietoa yritysten johdolle. Vastaajien mielestä vakuutus sopimusten kassavirtojen mittauksien volatiliteetti saattaa johtaa sijoittajien kaikkoamiseen. Sijoittajat saattavat haluta silloin sijoittaa varansa vakaampiin kohteisiin. Tuotetun tiedon merkittävyys olikin yksi suurimmista huolen aiheista, joita vastaajilla oli. Hyvin monessa kirjeessä oltiin nostettu esille, että uuden mallin tuottama tieto ei tukisi päätöksentekoa. Pitkäaikaisen arvostuksen ja tiettyjen suorituskyvyn mittareiden eliminointi nosti huolta siitä, että sijoittajat ja analyytikot löytäisivät eivät lisäetuja, jotka ylittäisivät standardin vaikutukset yritysten tuottoarvoihin.

Vastaajat olivat jättäneet kommentteja myös BBA -mallista. Vastaajat kokivat, että mallin implementoinnissa tulee vastaan monia käytännön ongelmia ja että vastuuvakuutusten mittaukset ovat vaikeita ymmärtää ja tuovat tuloksiin tarpeetonta volatiliteettia. Osa vastaajista halusi IASB:n harkitsevan vielä kriteereitä, jotka tuotteen täytyy täyttää, jotta siihen voidaan soveltaa PAA -menetelmää. Näitä kriteereitä tulisi vastaajien mielestä laajentaa.

Tuotekohtaiset haasteet

Tuotekohtaisia haasteita nostettiin myös esille kommenttikirjeissä. Eräs yritys nosti esiin asuntolainoihin liittyvän vakuutus tuotteen. Heidän mukaansa tällä hetkellä käytetyt mittaus- ja kirjanpito käytännöt muistuttavat enemmän lyhytaikaisten tuotteiden parissa

sovellettavia, vaikka kyseessä olevat tuotteet ovatkin 5-7 -vuotisia pitkäaikaistuotteita. Lyhytaikaisiin tuotteisiin sovellettavia käytäntöjä käytetään kuitenkin, sillä tuotteet ovat tiukasti sidottuja talouden tilanteeseen, kuten työttömyyteen, koron kehitykseen sekä asuntojen hintoihin. Standardiuudistuksen myötä näissä tuotteissa tulisi käyttää BBA -menetelmää, jonka myötä sijoittajat eivät saisi näistä tuotteista luotettavaa tietoa niiden kannattavuuden arvioimiseen. Koska nämä tuotteet ovat talouden tilanteeseen niin läheisesti sidonnaisia, niiden arvioimiseen tulisi käyttää joustavampaa PAA -menetelmää, jota voidaan kuitenkin soveltaa vain vuoden tai alle vuoden mittaisiin sopimuksiin. Standardiuudistuksen todetaan tulevan suoraan vaikuttamaan asuntolainoihin liittyvien vakuutus tuotteiden hinnoitteluun ja saatavuuteen.

Toisena esimerkkinä tuotekohtaisista haasteista ovat henkivakuutukset, jotka vakuutettu voi peruuttaa sopimuksen voimassaoloajan sisällä, ja joista maksetaan vaihtelevia vakuutusmaksuja. Näistä tuotteista odotetut vakuutusmaksut saattavat vaihdella merkittävästi sopimusten rajojen sisällä. Tällöin yritysten taloudellisiin raportteihin syntyy epäluotettavia arvioita. Tämä voitaisiin korjata muokkaamalla sopimusten rajoja, jolloin tiettyjen sopimusten rajoja laajennettaisiin.

Amerikkalaisten yritysten osalta nostettiin esiin kahden standardin samanaikainen käyttöönotto. FASB on kehittänyt myös vakuutus sopimuksia koskevan standardin, joka tullaan ottamaan käyttöön samoihin aikoihin IFRS 17 -standardin kanssa. Standardia on kehitelty yhteistyössä IASB:n kanssa, mutta eroavaisuuksia standardien välillä löytyy silti. Tämä tarkoittaa siis sitä, että US GAAP:in mukaan raportoivien yritysten yritysten tulee ottaa käyttöön kaksi eri standardia, joka tulee kohottamaan implementoinnin kustannuksia merkittävästi. Eräässä kirjeessä todettiinkin,

"The detailed differences between IFRS and the US GAAP proposal would result in additional cost as we have reporting obligations in US GAAP. Divergence in practices could cause confusion in the markets." (SCOR)

Standardien erot tulevat vastaajien mielestä johtamaan ongelmiin käyttöönotossa, vertailtavuuden kärsimiseen sekä ylimääräisiin kustannuksiin tilinpäätöksien laatimisessa.

Erään vastaajan mielestä US GAAP tarjoaa perustavanlaatuisesti paremman mittaus- ja raportointiviitekehyksen, kuin IASB:n standardi. Vastaajat olivat myös sitä mieltä, että US GAAP:in vakuutus sopimukseen liittyvät käytännöt olivat toimivia ja moni näistä yrityksistä toivoi, että IFRS 17 -standardin perustana olisi käytetty näitä. Uutta standardia ei näiden yritysten mielestä kannattaisi myöskään ottaa käyttöön ellei se olisi selvästi US GAAP:in standardeja parempi. Tämän perusteella voidaan todeta, että US GAAP:ia käyttävät yritykset eivät ole kovinkaan innokkaita ottamaan käyttöön uutta standardia ja että he vastustavat IFRS 17 –standardin tuomia muutoksia. Vastaajat selvästi toivoivat, että IASB ja FASB jatkaisivat yhteistyötään ja lähentäisivät standardejaan entisestään enemmän.

5. YHTEENVETO JA LOPPUPÄÄTÖKSET

Tutkimuksen tarkoituksena oli tarkastella IFRS 17 –standardin oletettuja vaikutuksia vakuutusyrityksiin. Tutkimus toteutettiin analysoimalla vakuutusyritysten laatimia kommenttikirjeitä standardista. Kirjeistä pyrittiin etsimään vakuutusyhtiöiden odottamia hyötyjä ja haasteita.

Uusi IFRS 17 –standardi on vakuutusosalalle merkittävä, sillä aikaisemmin alalla ei ole ollut yhtä yhtenäistä standardia. Yrityksien kirjauskäytännöt vakuutus sopimusten osalta ovat eronneet toisistaan huomattavasti ja tilinpäätöstietojen vertailukelpoisuus on tästä johtuen kärsinyt. Kirjauskäytäntöjen poikkeamisen takia joillain alueilla standardin implementoiminen tulee vaatimaan enemmän panosta kuin toisilla. Standardin myötä yritysten oletetaan saavan relevantimpaa tietoa ja tiedon läpinäkyvyyden oletetaan lisääntyvän. Kansainvälisten yritysten raportointikustannusten odotetaan vähentyvän kun ne voivat käyttää yhtä raportointimenetelmää usean sijaan. Vakuutus sopimuksen määritelmä tulee pysymään uudessa standardissa samana. Uuden standardin ytimessä tulee olemaan kolme uutta malli BBA, PAA ja VFA. Standardin implementoinnin odotetaan olevan yrityksille kuitenkin kallista ja siihen tulee investoida paljon työpanosta, jotta käyttöönotto onnistuisi.

5.1 Tutkimuskysymyksiin vastaaminen

Vakuutusyhtiöiden näkökulmasta tarkasteltuna standardiuudistuksen oletetut seuraukset tuntuvat olevan enemmän negatiivisia kuin positiivisia. Kirjeissä kuitenkin todettiin, että standardin kaikkia hyötyjä ei vielä osata arvioida. Vakuutusyhtiöt löysivät kuitenkin vielä standardista paljon parannuksen varaa.

Päätutkimuskysymykseen *”Millaisia vaikutuksia IFRS 17 –standardin käyttöönotolla oletetaan olevan vakuutusyrityksille vakuutusyhtiöiden näkökulmasta tarkasteltuna?”* vastattiin kahden alatutkimuskysymyksen kautta. Ensimmäisenä alatutkimuskysymyksenä oli: *”Mitä hyötyjä standardin käyttöönotosta voidaan olettaa seuraavan vakuutusyrityksille vakuutusyhtiöiden näkökulmasta tarkasteltuna?”* Kommenttikirjeissä vastaukset tähän kysymykseen jäivät melko vähäisiksi, sillä vakuutusyhtiöt kokivat standardin tuomat hyödyt

kovin minimaalisiksi. Suurin etu standardista koettiin olevan käytäntöjen yhtenäistyminen. Vakuutusyhtiöt tunnustavat, että käytäntöjen moninaisuus hankaloittaa tilinpäätöstiетоjen vertailua ja että kansainvälisen standardin käyttöönotto helpottaisi sidosryhmien vertailukykyä. Standardien kansainvälistymisen kannalta IASB:n ja FASB:n yhteistyö standardien kehittämisessä ja yhtenäistämässä todettiin tärkeäksi. Muut hyödyt olivat kirjeissä hajanaisemmin mainittuja.

Toiseen alatutkimuskysymykseen, *”Millaisia haasteita standardin käyttöönotosta on oletettava seuraavan vakuutusyhtiöiden näkökulmasta tarkasteltuna?”* löytyi kommenttikirjeistä enemmän vastauksia. Selkeästi suurin osa vakuutusyhtiöistä oli sitä mieltä, että standardin tuomat edut eivät ylitä siitä johtuvia kustannuksia. Suuret kustannukset olivatkin yksi suurimmista yritysten huolenaiheista. Standardin tuoma monimutkaisuus oli myös suuri huolenaihe yritysten kesken. Standardin ei koeta ottavan tarpeeksi huomioon eri vakuutus tuotteiden ainutlaatuisia ominaisuuksia, mikä tekee sen soveltamisen kaikkiin vakuutus sopimuksiin hankalaksi. Mallin monimutkaisuuden koetaan myös haittaavan tilinpäätöstiетоjen hyödyntämistä. Sen ei myöskään oleteta tuottavan relevanttia tietoa päätöksenteon tueksi. US GAAP:in mukaan raportoivat vakuutusyritykset olivat myös huolissaan kahden standardin samanaikaisesta käyttöönotosta, sillä tästä koituu heille lisäkustannuksia. IASB:n ja FASB:n standardien haluttiin lähentyvän entisestään enemmän.

Tutkimuksen tulokset yllättivät siinä, että teoriaosuuden pohjalta standardin hyötyjä olisi odottanut löytyvän kommenttikirjeistä enemmän. Nyt hyödyt jäivät kuitenkin taka-alalle ja standardista koituvat haasteet saivat enemmän huomiota tutkimusaineistossa. Yhtäläisyyksiä löytyi silti teorian ja empirian välillä, sillä esimerkiksi yksi yhtenäinen standardi koettiin positiiviseksi asiaksi ja standardista aiheutuvat kustannukset olivat monessa kirjeessä esillä. Vakuutusyhtiöiden näkemys tiedon läpinäkyvyyden ja relevantin tiedon lisääntymisestä yllätti kuitenkin, sillä moni vastaajista oli sitä mieltä, että tiedon läpinäkyvyys ja relevanttius saattaisi jopa kärsiä uuden standardin myötä.

5.2 Tutkimuksen rajoitukset ja jatkotutkimus

Tutkimustuloksia katsoessa on otettava huomioon, että kommenttikirjeiden tarkoituksena oli ensisijaisesti antaa kommentteja siitä, kuinka standardista voisi tehdä paremman.

Standardin hyötyjä ei myöskään tuotu välttämättä kirjeissä niin paljoa esiin, sillä vakuutusyhtiöt kokivat, että standardin hyviä puolia ei tarvitse kommenttikirjeissä kommentoida niin paljoa. On siis ymmärrettävää, että yritykset antaisivat kommentteissaan enemmän tilaa niille asioille, jotka ne näkivät tulevan vaikuttamaan negatiivisesti yrityksen toimintaan.

Tämä tutkimus on toteutettu melko pian sen jälkeen, kun uusi standardi julkaistettiin. Tämä tarkoittaa siis sitä, että yritykset eivät ole vielä ehtineet välttämättä edes aloittaa standardin implementoimista. Näin ollen voisi olla mielenkiintoista tutkia aihetta edelleen ja tutkia millaisia vaikutuksia standardista todellisuudessa seuraa oletettujen vaikutuksien sijaan. Standardin implementointi prosessia voitaisiin myös tutkia eri yrityksissä ja yrityksissä eri maissa. Voisi olla kiinnostavaa nähdä, miten standardin implementointi eroaa eri maissa ja eri kirjanpitosääntelyä käyttävissä yrityksissä. Jatkotutkimus voitaisiin toteuttaa kyselyillä tai haastatteluilla suoraan valikoiduissa kohdeyrityksissä.

LÄHDELUETTELO

Barelle, L. & Boreman, A. (2017) General insurance: The wide-ranging implications of IFRS 17 [verkkodokumentti]. [Viitattu 7.11.2017]. Saatavilla <http://www.theactuary.com/features/2017/06/the-wide-ranging-implications-of-ifs-17/>

Barelle, L. & Cooper, H. (2017) IFRS 17 – Will you be ready for 2021? [verkkodokumentti]. [Viitattu 29.11.2017]. Saatavilla <https://www.actuaries.org.uk/documents/a3-ifs-17-will-you-be-ready-2021>

Controllers report (2011) No 10 [verkkodokumentti]. [Viitattu 3.11.2017]. Saatavilla www.iofm.com/confroller

Chaput, D. (2017). Pain and Gain. *Canadian Underwriter*, 84(7), p. 14.

Clark, P. (2004) Financial Reporting: IFRS 4 - Filling the gap. *Accountancy*, 133(1330), pp. 86-87.

Deller, A. (2017) Insurance contracts. *Accounting & Business*, 20(6), p. 49.

Dholakia, P. (2013) A Perceptual Study of the Implementation of International Financial Reporting Standards for Enhancing Accounting Financial Transparency. *IUP Journal of Accounting Research & Audit Practices*, 12(1), pp. 63-79.

EY (2017) IASB issues IFRS 17 - the new Standard for insurance contracts [verkkodokumentti]. [Viitattu 28.11.2017]. Saatavilla [http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Insurance_Accounting_Alert_-_Just_announced:_IASB_issues_IFRS_17/\\$File/IAA-Special-edition-May2017.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Insurance_Accounting_Alert_-_Just_announced:_IASB_issues_IFRS_17/$File/IAA-Special-edition-May2017.pdf)

EY (2017) IFRS 17: What to do now. Implications for European insurers [verkkodokumentti]. [Viitattu 28.11.2017]. Saatavilla http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/IFRS_17_and_European_insurers/%24FILE/ey-ifs17-implications-for-european-insurers.pdf

Finanssivalvonta (2017a) Vakuutuspalvelut raportointi [verkkodokumentti]. [Viitattu 1.11.2017]. Saatavilla http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Finanssialan_palveluita/Vakuutuspalvelut/Pages/Default.aspx

French, I. (2004) The future of insurance reporting - for now. *Accountancy SA*, pp. 14-16.

FSB (2017) FSB welcomes new insurance accounting standard [verkkodokumentti]. [Viitattu 6.11.2017]. Saatavilla <http://www.fsb.org/2017/07/fsb-welcomes-new-insurance-accounting-standard/>

Georgiou, G. (2010) The IASB standard-setting process: Participation and perceptions of financial statement users. *The British Accounting Review*, 42(2), pp. 103-118.

Giner, B., Hellman, N., Jorissen, A., Quagli, A. & Taleb, A. (2016) On the ' Review of Structure and Effectiveness of the IFRS Foundation': The EAA's Financial Reporting Standards Committee's View. *Accounting in Europe*, pp. 1-10.

Gornik-Tomaszewski, S. (2005) IASB issues first standard on accounting for insurance contracts. *Bank Accounting & Finance*, 18(2), pp. 45-47.

Haaramo, V., Palmuaro, S. & Peill, E. (2017) IFRS-raportointi [verkkodokumentti]. [Viitattu 19.10.2017]. Saatavilla [http://fokus.almatalent.fi.ezproxy.cc.lut.fi/teos/BABBXXBTAFCCBAXB#kohta:IFRS-RAPORTOINTI\(\(20\)\)](http://fokus.almatalent.fi.ezproxy.cc.lut.fi/teos/BABBXXBTAFCCBAXB#kohta:IFRS-RAPORTOINTI((20)))

Hines, T. M. (2007). International Financial Reporting Standards: A Guide to Sources for International Accounting Standards. *Journal of Business & Finance Librarianship*, 12(3), pp. 3-26.

Holt, G. (2013) Seeking solutions. *Accounting & Business*, 16(8), p. 49.

IASPlus (2017a) International Accounting Standard Board (IASB) [verkkodokumentti]. [Viitattu 19.10.2017]. <https://www.iasplus.com/en/resources/ifrsf/iasb-ifrs-ic/iasb>

IASPlus (2017b) Overview of the structure of IFRS and IASB [verkkodokumentti]. [Viitattu 19.10.2017]. Saatavilla <https://www.iasplus.com/en/resources/ifrsf>

Iatridis, G. (2010) International Financial Reporting Standards and the quality of financial statement information. *International Review of Financial Analysis*, 19(3), pp. 193-204.

IFRS 17 (2017) Insurance Contracts. International Accounting Standards Board
IFRS Foundation (2017a) About us [verkkodokumentti]. [Viitattu 28.9.2017]. Saatavilla <http://www.ifrs.org/about-us/>

IFRS Foundation (2017b) About us. Who we are. History [verkkodokumentti]. [Viitattu 19.10.2017]. Saatavilla <http://www.ifrs.org/about-us/who-we-are/#history>

IFRS Foundation (2017c) IASB announces composition of the Transition Resource Group for IFRS 17 Insurance Contracts standard [verkkodokumentti]. [Viitattu 6.11.2017]. Saatavilla <http://www.ifrs.org/news-and-events/2017/09/iasb-announces-composition-of-the-transition-resource-group-for-ifrs-17/>

IFRS Foundation (2017d) IASB Chairman's speech: IFRS 17 and its contribution to financial stability [verkkodokumentti]. [Viitattu 6.11.2017]. Saatavilla <http://www.ifrs.org/news-and-events/2017/06/iasb-chairman-speech-ifrs-17-and-its-contribution-to-financial-stability/>

IFRS Foundation (2017e) IASB finalises fundamental overhaul of insurance accounting [verkkodokumentti]. [Viitattu 28.9.2017]. Saatavilla <http://www.ifrs.org/news-and-events/2017/05/iasb-finalises-fundamental-overhaul-of-insurance-accounting/>

IFRS Foundation (2017f) IFRS 17 Insurance Contracts [verkkodokumentti]. [Viitattu 6.11.2017]. Saatavilla <http://www.ifrs.org/-/media/project/insurance-contracts/ifrs-standard/ifrs-17-effects-analysis.pdf/>

IFRS Foundation (2017g) Insurance Contracts. About. [verkkodokumentti]. [Viitattu 6.11.2017]. Saatavilla <http://www.ifrs.org/projects/2017/insurance-contracts/#about>

IFRS Foundation (2017h) Projects [verkkodokumentti]. [Viitattu 28.12.2017]. Saatavilla: <http://www.ifrs.org/projects/2017/insurance-contracts/comment-letters-projects/revised-ed-insurance-contracts/#comment-letters>

Investopedia (2017) [verkkodokumentti]. [Viitattu 25.12.2017]. Saatavilla <https://www.investopedia.com/terms/c/compliance-cost.asp>

Jyväskylän yliopisto (2015) Laadullinen tutkimus [verkkodokumentti]. [Viitattu 28.9.2017]. Saatavilla <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus>

KPMG (2017a) Insurance Contracts – First Impression [verkkodokumentti]. [Viitattu 29.11.2017]. Saatavilla <https://home.kpmg.com/content/dam/kpmg/xx/pdf/2017/07/ifrs17-first-impressions-2017.pdf>

KPMG (2017b) New insurance contracts standard – Introducing IFRS 17 [verkkodokumentti]. [Viitattu 20.11.2017]. Saatavilla <https://home.kpmg.com/xx/en/home/insights/2017/05/insurance-contracts-new-standard-first-impressions-ifrs17-ifrs4-180517.html>

Kosi, U. & Reither, A. (2014) Determinants of Corporate Participation in the IFRS 4 (Insurance Contracts) Replacement Process. *Accounting in Europe*, 11(1), pp. 1-29.

Kruger, F. (2010). How far-reaching are the proposals of the Insurance Contract's Exposure Draft? *Accountancy SA*, pp. 30-31.

Lakitietopankki (2017) Yleistä vakuutus sopimuksesta [verkkodokumentti]. [Viitattu 1.11.2017]. Saatavilla <https://virtuallawyer.fondiatools.com/Sivut/Yleist%C3%A4%20vakuutus%20sopimuksesta.asp>

Langmead, J., Phillips-Wren, G., Soroosh, J., Zhu, H. & Kelly, K. (2011) How to Adopt IFRS in Five Steps. *Strategic Finance*, 93(3), pp. 53-60.

Lapatto, M. (2017) Vakuutus sopimuksia koskeva uusi tilinpäätösstandardi julkaistiin [verkkodokumentti]. [Viitattu 14.10.2017]. Saatavilla <http://www.finanssiala.fi/uutismajakka/Sivut/IFRS17.aspx>

Lenaars, E. & de Pont, G. (2017) IFRS 17: the impact of the building blocks approach [verkkodokumentti]. [Viitattu 14.10.2017]. Saatavilla <https://zanders.eu/en/latest-insights/ifrs-17-the-impact-of-the-building-blocks-approach/>

Lugo, D. (2010) IASB Issues Proposal to Change Reporting Rules for Insurance Product Performance. *Accounting Policy & Practice Report*, 6(16), pp. 551-553.

Lugo, D. (2011) International Investors Urge IASB To Finalize Quickly Insurance Contracts. *Accounting Policy & Practice Report*, 7(22), pp. 838-840.

Mintz, S. (2010) Implementation Concerns about IFRS Adoption in the U.S. *Journal of International Business Education*, 5, pp. 97-115.

Muller, L. (2017) EMBARKING ON THE IFRS 17 JOURNEY .. *Accountancy SA*, pp. 48-49.

Muthupandian, K. (2008) IFRS 4 Insurance Contracts - A Closer Look. *Management Accountant*, 43(1), pp. 32-35.

Nguyen, T. (2011) INSURANCE LIABILITIES IN FINANCIAL REPORTING ACCORDING TO ED-IFRS 4. *Journal of Current Issues in Finance, Business and Economics*, 4(3), pp. 253-271.

Ojha, S. & Tandon, D. (2012) Accounting Globalization: Issues and Challenges of IFRS Implementation in Indian Banks. *Global Science and Technology Forum*, Singapore, pp. 1.

PWC (2017) IFRS 17 marks a new epoch for insurance contract accounting [verkkodokumentti]. [Viitattu 2.12.2017]. Saatavilla <https://www.pwc.com/gx/en/audit-services/ifrs/publications/ifrs-17-marks-a-new-epoch-for-insurance-contract-accounting.pdf>

Rusnak, A. (2009) Upside of IFRS: Chance for a Performance Management Tune-up. *Business Performance Management Magazine*, 7(1), p. 10.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2002) Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 1-3.p. Jyväskylä, Tammi.

van Den Berg, D. (2015) A NEW WORLD FOR THE INSURANCE INDUSTRY. *Accountancy SA*, pp. 38-40.

van Diest, F. & Blijlevens, Sjoer. (2016) Insurance contract reporting under IFRS 17 [verkkodokumentti]. [Viitattu 14.11.2017]. Saatavilla <https://zanders.eu/en/latest-insights/ifrs-17-insurance-contracts/>

Wagner, D. (2016) Contractual Service Margins [verkkodokumentti]. [Viitattu 14.11.2017]. Saatavilla http://www.actuaries.org.hk/upload/File/IFRS2016/IFRS2016HK_Session20.pdf

LIITTEET

Liite.1 Lista valikoiduista kommenttikirjeistä

Kaikki kommenttikirjeet löytyvät osoitteesta: <http://www.ifrs.org/projects/2017/insurance-contracts/comment-letters-projects/revised-ed-insurance-contracts/#comment-letters>

Yritys	Kirjeen numero
ACE Limited	147
Aetna	144
AG Insurance	70
AIA Group	93
Allianz SE	108
Allstate Insurance Company	152
America International	99
Amlin	46
Cathay Life Insurance	102
China Life Insurance Company	71, 81 ja 100
Cigna Corporation	148
Credit Agricole SA Group	88
Folksam	44
Fubon Life Insurance Company	34
Genworth Financial	138
HUB Global Insurance Group	95
Intact Financial Company	157
Liberty Mutual	146
MassMutual Financial Group	98
Mazars	190
Mercuries Life Insurance Company	101
MetLife	155
Munich Re	189
Nan Shan Life Insurance Company	86
Old Mutual Group	26
PartnerRe	149
Ping An Insurance Company of China	39
QBE Insurance Group	62
Santam Hoofkantoor	132
SCOR	41
Shing Kong Life Insurance Company	74
StateFarm	156
Sun Life Assurance Company of Canada	116
Suncorp Group	18

Unum Group	52
Zenrosai	38

Liite 2. Standardista esitettyt kysymykset

Question 1—Adjusting the contractual service margin

Do you agree that financial statements would provide relevant information that faithfully represents the entity's financial position and performance if differences between the current and previous estimates of the present value of future cash flows if:

(a) differences between the current and previous estimates of the present value of

future cash flows related to future coverage and other future services are added to, or deducted from, the contractual service margin, subject to the condition that the contractual service margin should not be negative; and

(b) differences between the current and previous estimates of the present value of

future cash flows that do not relate to future coverage and other future services are recognised immediately in profit or loss?

Why or why not? If not, what would you recommend and why?

Question 2—Contracts that require the entity to hold underlying items and specify

a link to returns on those underlying items

If a contract requires an entity to hold underlying items and specifies a link between

the payments to the policyholder and the returns on those underlying items, do you

agree that financial statements would provide relevant information that faithfully represents the entity's financial position and performance if the entity:

(a) measures the fulfilment cash flows that are expected to vary directly with returns on underlying items by reference to the carrying amount of the underlying items?

(b) measures the fulfilment cash flows that are not expected to vary directly with returns on underlying items, for example, fixed payments specified by the contract, options embedded in the insurance contract that are not separated and guarantees of minimum payments that are embedded in the contract and that are not separated, in accordance with the other requirements of the [draft] Standard (ie using the expected value of the full range of possible outcomes to measure insurance contracts and taking into account risk and the time value of money)?

(c) recognises changes in the fulfilment cash flows as follows:

(i) changes in the fulfilment cash flows that are expected to vary directly with returns on the underlying items would be recognised in profit or loss or other comprehensive income on the same basis as the recognition of changes in the value of those underlying items;

(ii) changes in the fulfilment cash flows that are expected to vary indirectly with the returns on the underlying items would be recognised in profit or loss; and

<p>(iii) changes in the fulfilment cash flows that are not expected to vary with the returns on the underlying items, including those that are expected to vary with other factors (for example, with mortality rates) and those that are fixed (for example, fixed death benefits), would be recognised in profit or loss and in other comprehensive income in accordance with the general requirements of the [draft] Standard? Why or why not? If not, what would you recommend and why?</p>
<p>Question 3—Presentation of insurance contract revenue and expenses Do you agree that financial statements would provide relevant information that faithfully represents the entity's financial performance if, for all insurance contracts, an entity presents, in profit or loss, insurance contract revenue and expenses, rather than information about the changes in the components of the insurance contracts? Why or why not? If not, what would you recommend and why?</p>
<p>Question 4—Interest expense in profit or loss Do you agree that financial statements would provide relevant information that faithfully represents the entity's financial performance if an entity is required to segregate the effects of the underwriting performance from the effects of the changes in the discount rates by: (a) recognising, in profit or loss, the interest expense determined using the discount rates that applied at the date that the contract was initially recognised. For cash flows that are expected to vary directly with returns on underlying items, the entity shall update those discount rates when the entity expects any changes in those returns to affect the amount of those cash flows; and (b) recognising, in other comprehensive income, the difference between: (i) the carrying amount of the insurance contract measured using the discount rates that applied at the reporting date; and (ii) the carrying amount of the insurance contract measured using the discount rates that applied at the date that the contract was initially recognised. For cash flows that are expected to vary directly with returns on underlying items, the entity shall update those discount rates when the entity expects any changes in those returns to affect the amount of those cash flows? Why or why not? If not, what would you recommend and why?</p>
<p>Question 5—Effective date and transition Do you agree that the proposed approach to transition appropriately balances comparability with verifiability? Why or why not? If not, what do you suggest and why?</p>
<p>Question 6—The likely effects of a Standard for insurance contracts Considering the proposed Standard as a whole, do you think that the costs of complying with the proposed requirements are justified by the benefits that the information will provide? How are those costs and benefits affected by the proposals in Questions 1–5?</p>

How do the costs and benefits compare with any alternative approach that you propose and with the proposals in the 2010 Exposure Draft?

Please describe the likely effect of the proposed Standard as a whole on:

(a) the transparency in the financial statements of the effects of insurance contracts

and the comparability between financial statements of different entities that issue insurance contracts; and

(b) the compliance costs for preparers and the costs for users of financial statements

to understand the information produced, both on initial application and on an ongoing basis.

Question 7—Clarity of drafting

Do you agree that the proposals are drafted clearly and reflect the decisions made by the IASB?

If not, please describe any proposal that is not clear. How would you clarify it?